

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

2023

Μελέτη απορρόφησης και απασχολησιμότητας αποφοίτων Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών από την αγορά εργασίας

Β' ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. Εισαγωγή	2
Α. 1 Μεθοδολογία της έρευνας, πληθυσμός και δείγμα	4
Α. 2 Περιβάλλον Έργου	5
Α.2.1 Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα.....	5
Α.2.2 Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.	7
Α.2.3 Το γραφείο διασύνδεσης	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄. Αποτελέσματα	8
Β.1 Δημογραφικά στοιχεία	8
Β.2 Εκπαίδευση	11
Β.3 Απασχόληση/ Εργασιακή Κατάσταση.....	32
Β.3.1 Απασχολούμενοι.....	32
Β.3.2 Άνεργοι.....	39
Β.3.3 Δυνατότητες απασχόλησης.	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄. Επιμόρφωση/εκπαιδευτικά προγράμματα.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄. Σύνοψη	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. Συζήτηση.....	60

Επιτελική σύνοψη

Η συγκεκριμένη μελέτη υλοποιείται εντός της Πράξης με τίτλο «Γραφείο Διασύνδεσης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5079934, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ. Προβλέπεται στο πλαίσιο συγκεκριμένου πακέτου εργασίας της πράξης, να εκπονηθούν περιοδικές μελέτες και να υλοποιηθούν έρευνες πεδίου (surveys, focus groups) σε σχέση με τις συνθήκες απασχόλησης των αποφοίτων και την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των προγραμμάτων σπουδών στα οποία συμμετείχαν σε σχέση με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Τα εργαλεία συλλογής δεδομένων, βασίζονται σε πρότυπα που ακολουθεί η Εθνική Αρχική Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ), ώστε να έχουν ιδρυματική και εθνική προστιθέμενη αξία. Συνολικά θα δημιουργηθούν τρεις Ιδρυματικές Μελέτες για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Επιπροσθέτως, θα δημιουργηθεί σε επίπεδο κάθε τμήματος και προπτυχιακού προγράμματος σπουδών μία τουλάχιστον μελέτη για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του και την αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των επαγγελματικών δεξιοτήτων που απέκτησαν οι απόφοιτοι του κάθε Τμήματος κατά την διάρκεια της φοίτησής τους.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να καταγράψει, να εξετάσει και να αναλύσει το βαθμό απορρόφησης των **αποφοίτων του ΕΚΠΑ για τα έτη 2016-2021** από την αγορά εργασίας. Η μελέτη αναλύει τα ευρήματα που προκύπτουν από την έρευνα, συνοψίζει τα αποτελέσματά της και προχωρά στο σχολιασμό των συμπερασμάτων που προκύπτουν. Στόχος της έρευνας είναι να παρέχει την απαραίτητη πληροφορία που χρειάζεται το ΕΚΠΑ ώστε να προβεί στην προσαρμογή των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων με σκοπό να ενισχύσει το βαθμό απορρόφησης των αποφοίτων του από την αγορά εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. Εισαγωγή

Η σχέση μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας υπήρξε το επίκεντρο των πρωτοβουλιών που αφορούσαν τις εκπαιδευτικές πολιτικές σε πολλές χώρες, ιδίως μετά

την έλευση της οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στον ρόλο των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά την παροχή δεξιοτήτων απασχολησιμότητας στους αποφοίτους τους. Τα πανεπιστήμια αναμένεται να ενισχύσουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων τους με την παροχή δεξιοτήτων και γνώσεων που θα τους βοηθήσουν να συνδεθούν αποτελεσματικά με την αγορά εργασίας.

Σχετικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί επισημαίνουν ελλείψεις σε σχέση με την απασχολησιμότητα των αποφοίτων αλλά και σχετικές αναντιστοιχίες μεταξύ των εκπαιδευτικών διαπιστευτηρίων των αποφοίτων και των απαιτήσεων των θέσεων εργασίας. Ταυτόχρονα, μια υψηλή συχνότητα εμφάνισης της υποαπασχόλησης των αποφοίτων και της ανεργίας είναι χαρακτηριστικό πολλών χωρών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις χώρες της Νότιας Ευρώπης που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση.

Σήμερα διεξάγεται ένας διάλογος ο οποίος αφορά τον ρόλο των πανεπιστημίων στην προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων και τους τρόπους με τους οποίους τα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τη γνώση των τελευταίων έτσι ώστε να εντάσσονται αποτελεσματικά στην αγορά εργασίας. Ενώ πολυάριθμες πρωτοβουλίες για την προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων μπορούν να παρατηρηθούν τόσο σε κρατικό και θεσμικό επίπεδο, η επιτυχία τους συχνά περιορίζεται σε ένα στενό πεδίο εφαρμογής και συνοδεύεται από ανεπαρκή δεδομένα για τα σχετικά ζητήματα. Ταυτόχρονα, περιορισμένα δεδομένα υπάρχουν όσον αφορά την εμπειρία των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Στην παρούσα μελέτη, οι απόφοιτοι των ετών 2016-2021 καλούνται να αξιολογήσουν τη συνεισφορά των σπουδών τους στην απασχόληση, τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους, με ταυτόχρονη αναφορά στην απόκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Με την πολύτιμη ανατροφοδότησή τους, παρέχουν σημαντική βοήθεια στο ΕΚΠΑ να βελτιώσει την προπτυχιακή εμπειρία των φοιτητών του και να σχεδιάσει πολιτικές που θα βοηθήσουν τους απόφοιτους να απορροφηθούν από την αγορά εργασίας.

Επιπλέον, η παρούσα μελέτη θα μπορούσε να αποτελέσει την αφορμή ώστε το Πανεπιστήμιο να ενισχύσει τους δεσμούς του με τους αποφοίτους του μέσω της ιχνηλάτησης της πορείας

τους από τη στιγμή της αποφοίτησής τους και να βοηθήσει περαιτέρω στην ανάπτυξη συλλόγου αποφοίτων. Άλλωστε η ιχνηλάτηση των αποφοίτων θεωρείται βασική συνιστώσα για τη διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση (σε εθνικό ή/και ιδρυματικό επίπεδο), και περιλαμβάνεται στις Κατευθυντήριες Αρχές και Οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση (ESG Standards). Μέσω αυτής είναι δυνατή η συγκριτική αξιολόγηση (π.χ. συστήματα, ιδρύματα, προγράμματα σπουδών), η ικανοποίηση των αναγκών διοίκησης ή διαχείρισης ιδρυμάτων, η παροχή στατιστικής πληροφόρησης σε διεθνείς φορείς, η παροχή πληροφόρησης σε φοιτητές, υποψήφιους φοιτητές (υπηρεσίες σταδιοδρομίας) και φυσικά η υποστήριξη διαμόρφωσης της πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση.

A. 1 Μεθοδολογία της έρευνας, πληθυσμός και δείγμα

Προκειμένου να διερευνηθούν τα πεδία-αντικείμενα της μελέτης, σχεδιάστηκε ένα ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο από τους συμβούλους σε συνεργασία με την ομάδα έργου. Ως βάση χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο που είχε χρησιμοποιηθεί σε παλαιότερες μελέτες του Πανεπιστημίου. Το ερωτηματολόγιο αυτό επικαιροποιήθηκε, και νέες ερωτήσεις προστέθηκαν ώστε να είναι συμβατό με τις τρέχουσες εξελίξεις και τις ανάγκες που αντιμετωπίζει το Πανεπιστήμιο σήμερα. Κύριος σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να αποτυπώσει τις στάσεις και τις αξιολογήσεις των αποφοίτων όσον αφορά τις σπουδές τους και να καταγράψει την επαγγελματική τους πορεία. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με: α) τα δημογραφικά στοιχεία των αποφοίτων β) την εμπειρία των αποφοίτων σχετικά με τις σπουδές τους γ) την κατάσταση απασχόλησης των αποφοίτων σήμερα, καθώς και δ) τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν παρακολουθήσει.

Το ερωτηματολόγιο μπορούσε να συμπληρωθεί μεταξύ 07/09/2022 και 25/09/2022. Ένας σύνδεσμος με το ερωτηματολόγιο προωθήθηκε στους συμμετέχοντες της έρευνας μέσω καναλιών κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. facebook, LinkedIn) καθώς και μέσω των γραμματειών του κάθε τμήματος στα διαθέσιμα e-mail των αποφοίτων. Το ερωτηματολόγιο μπορούσε να απαντηθεί ανώνυμα και η συμμετοχή στη μελέτη ήταν εθελοντική, χωρίς να παρέχεται κάποιου είδους αμοιβή. Το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα οι οποίοι αποφοίτησαν την περίοδο 2016-2021 ήταν 1.745.

Όσον αφορά την επιλογή του δείγματος, χρησιμοποιήσαμε την απλή τυχαία δειγματοληψία από ξεχωριστές υποομάδες (τμήματα). Συγκεκριμένα, μέσα από το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα, επιλέξαμε ένα δείγμα διατηρώντας την αναλογία του πληθυσμού των αποφοίτων κάθε τμήματος ως προς τον συνολικό πληθυσμό των αποφοίτων. Καθώς γνωρίζαμε την ποσοστιαία αναλογία κάθε κατηγορίας (τμήματος) ως προς το συνολικό πληθυσμό των αποφοίτων, μπορούσαμε να διατηρήσουμε την ίδια αναλογία στο τελικό δείγμα της μελέτης. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τη βοήθεια του excel χρησιμοποιώντας κατάλληλους αλγορίθμους τυχαίων αριθμών (random number generators) για κάθε υποομάδα.

Ως αποτέλεσμα των συντονισμένων και συνδυασμένων ενεργειών του γραφείου διασύνδεσης και των γραμματειών των τμημάτων, κάθε τμήμα εκπροσωπήθηκε αναλογικά. Το τελικό αναλογικό δείγμα που προέκυψε από το πλήθος των διαθέσιμων παρατηρήσεων ήταν N=500.

Επιπλέον της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, πραγματοποιήθηκαν focus groups για να συλλεχθούν πληροφορίες από αντιπροσωπευτικούς αποφοίτους του τμήματος, με σκοπό την καταγραφή, την οριστικοποίηση καθώς και την επιπλέον παροχή ποιοτικών δεδομένων που αφορούσαν την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των προγραμμάτων σπουδών. Τα focus groups υποστηρίχθηκαν από ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, το οποίο βοήθησε τους ερευνητές και τους συμμετέχοντες να εστιάσουν τη συζήτηση σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες. Το ερωτηματολόγιο περιείχε κυρίως ανοιχτές ερωτήσεις, που σχεδιάστηκαν για να ευνοήσουν τον διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων και των συντονιστών. Όσον αφορά τη διενέργεια του focus group χρησιμοποιήθηκε η τεχνική της δομημένης συνέντευξης έτσι ώστε οι απαντήσεις των συμμετεχόντων να μπορούν εύκολα να ταξινομηθούν σε κατηγορίες.

A. 2 Περιβάλλον Έργου

A.2.1 Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα.

Η έξοδος από την κρίση Covid-19, σηματοδότησε μια ισχυρή ώθηση στην αγορά εργασίας. Η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών, καθώς και η εφαρμογή πακέτων ανάκαμψης φαίνεται να στηρίζουν την οικονομία. Ωστόσο, οι αντιξοότητες από την άνοδο των τιμών της ενέργειας και η αβεβαιότητα μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία έχουν επιβραδύνει αυτή την ανάκαμψη, χωρίς πάντως να έχουν επηρεάσει αρνητικά την τάση της απασχόλησης.

Το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα παρέμεινε αμετάβλητο στο 11,6% τον Δεκέμβριο του 2022, από ένα ανοδικά αναθεωρημένο ποσοστό τον Νοέμβριο, παραμένοντας στο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από τον Ιανουάριο του 2010. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 6.000 σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα σε 545.000 ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 31.000 σε 4.200.000. Εν τω μεταξύ, ο αριθμός των ατόμων εκτός του εργατικού δυναμικού μειώθηκε κατά 40.000. Σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, τα άτομα που αναζητούν εργασία μειώθηκαν κατά 9,5% ενώ η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,9%.

Οι τομείς με τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων είναι αυτοί των υπηρεσιών και των πωλήσεων. Επίσης οι τομείς που ακολουθούν θετική πορεία και στους οποίους παρατηρείται η μεγαλύτερη αύξηση εργαζομένων είναι η μεταποίηση, οι μεταφορές, η δημόσια διοίκηση και η εκπαίδευση. Μεγάλος αριθμός θέσεων εργασίας επίσης προσφέρεται στον τομέα του τουρισμού. Ένας επίσης ισχυρός τομέας στην Ελλάδα είναι η πληροφορική με τις προοπτικές απασχόλησης να φθάνουν στο 27% σημειώνοντας αύξηση κατά 22% από το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και κατά 15% από το α' τρίμηνο του 2022. Ακολουθούν η βιομηχανία και οι κατασκευές με προοπτικές απασχόλησης 13%, αυξημένες κατά 29% έναντι του αμέσως προηγούμενου τριμήνου και μειωμένες κατά 6% έναντι του α' τριμήνου του 2022. Επίσης, σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, υψηλή ζήτηση παρατηρείται για στελέχη διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, στελέχη των τμημάτων εφοδιαστικής αλυσίδας, στελέχη οικονομικών διευθύνσεων, όπως επίσης για στελέχη πωλήσεων και ψηφιακού marketing.

Οι αλλαγές που έφερε η πανδημία στον εργασιακό τομέα φαίνεται να αλλάζουν το τοπίο στην αγορά εργασίας και απαιτούνται νέες στρατηγικές και προσαρμοστικότητα τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και από την πλευρά των εργοδοτών. Καθώς η οικονομία φαίνεται να ανακάμπτει υποστηριζόμενη από νέες δραστηριότητες και τρόπους παραγωγής, αναμένεται να προκύψουν νέες ευκαιρίες. Οι εργαζόμενοι που θα έχουν την ανάλογη ειδίκευση αλλά και τις κατάλληλες ψηφιακές και συμπεριφορικές δεξιότητες, θα βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση στην αγορά εργασίας. Η διασφάλιση ότι το εργατικό δυναμικό διαθέτει τις επαγγελματικές δεξιότητες που βασίζονται σε σύγχρονη και εμπειριστατωμένη εκπαίδευση, θα συμβάλει θετικά στην απασχολησιμότητα του, όπως επίσης και στη βελτίωση της γενικής ευημερίας.

A.2.2 Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (συντομογραφία: ΕΚΠΑ), το οποίο συνήθως αναφέρεται απλώς και ως Πανεπιστήμιο Αθηνών, αποτελεί ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα με έδρα την Αθήνα. Σήμερα το ΕΚΠΑ χωρίζεται σε 9 σχολές και 43 τμήματα.

Κύρια αποστολή του ΕΚΠΑ είναι να παράγει και να μεταδίδει τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία, να συμβάλει στη δια βίου μάθηση, να αναπτύσσει την κριτική ικανότητα και τις δεξιότητες των φοιτητών και να μεριμνά για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του. Επιπλέον, έχει ως αποστολή να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών πεδίων, όπως επίσης να συμβάλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών, ικανών να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις όλων των πεδίων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με επιστημονική, επαγγελματική και πολιτιστική επάρκεια.

Για το έτος 2022, σε μία από τις πλέον σημαντικές παγκόσμιες κατατάξεις η οποία αξιολογεί τα Πανεπιστήμια με βάση την απασχολησιμότητα των αποφοίτων και τη φήμη τους στην αγορά εργασίας, το ΕΚΠΑ βρίσκεται στις θέσεις 301-500 και πιο συγκεκριμένα στην 304η θέση έχοντας ανέβει 29 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη ανακοίνωση αποτελεσμάτων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2020.

Όπως αναφέρουν μεταξύ των άλλων οι υπεύθυνοι της κατάταξης: “Καθένα από τα πανεπιστήμια που κατατάσσονται στα top 550 έχει αποδείξει την ικανότητά του να παράγει αποφοίτους με τις "κοινωνικές δεξιότητες" που απαιτούνται για το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.” Τα αποτελέσματα της εν λόγω κατάταξης καταδεικνύουν τη σημασία που αποδίδει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στην ομαλή μετάβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας αλλά και την καταξίωση τους σε αυτή.

A.2.3 Το γραφείο διασύνδεσης

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, για την υποστήριξη των φοιτητών και αποφοίτων του και για την αποτελεσματικότερη διασύνδεση τους με την αγορά εργασίας, παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω του Γραφείου Διασύνδεσής του. Το Γραφείο Διασύνδεσης ιδρύθηκε προκειμένου να καλύψει την ανάγκη σύνδεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας με την αγορά εργασίας και αποσκοπεί στην παροχή της

βέλτιστης, κατά το δυνατόν, βοήθειας προς τους φοιτητές και αποφοίτους του ΕΚΠΑ που καλούνται να δραστηριοποιηθούν σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και σύνθετο διεθνοποιημένο περιβάλλον.

Αποστολή του είναι να ενημερώνει τα μέλη του Πανεπιστημίου (φοιτητές, απόφοιτους, ερευνητές και μέλη ΔΕΠ) για θέματα που σχετίζονται με την έρευνα και την εκπαίδευση, με θέματα που σχετίζονται με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, καθώς και για πιθανές ευκαιρίες απασχόλησης. Βασικό άξονα των δραστηριοτήτων του Γραφείου αποτελεί και η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής για τον σχεδιασμό σταδιοδρομίας, όπως επίσης και προσωπικής υποστήριξης και ενθάρρυνσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'. Αποτελέσματα

Β.1 Δημογραφικά στοιχεία

Το συνολικό πλήθος του δείγματος είναι 500 απόφοιτοι από ένα συνολικό πλήθος 1.745 απαντήσεων από 33 τμήματα του Πανεπιστημίου τα οποία ανήκουν σε 8 σχολές. 70% είναι γυναίκες, 29% άνδρες ενώ 1% δηλώνει άλλο φύλο.

Τμήμα	Γυναίκα	Άνδρας	Άλλο	Σύνολο
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	24	6	1	31
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	17	2	0	19
Τμήμα Βιολογίας	8	2	0	10
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10	0	0	10
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	7	1	0	8
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	4	2	0	6
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	20	0	0	20
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	5	4	0	9
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	17	3	0	20
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	6	0	0	6
Τμήμα Θεολογίας	3	6	0	9
Τμήμα Ιατρικής	15	13	0	28
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	3	3	0	6
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	13	5	2	20
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	6	2	0	8
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	5	0	0	5
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	7	3	0	10
Τμήμα Μαθηματικών	5	11	0	16
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	2	2	0	4

Τμήμα Νομικής	40	15	0	55
Τμήμα Νοσηλευτικής	10	3	0	13
Τμήμα Οδοντιατρικής	9	2	0	11
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	12	12	0	24
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	2	12	1	15
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	14	9	0	23
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	4	0	0	4
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	3	1	0	4
Τμήμα Φαρμακευτικής	9	1	0	10
Τμήμα Φιλολογίας	29	5	0	34
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	14	7	0	21
Τμήμα Φυσικής	2	10	1	13
Τμήμα Χημείας	8	3	0	11
Τμήμα Ψυχολογίας	17	0	0	17

Πίνακας 1. Διάρθρωση δείγματος ανά τμήμα

Από τους συμμετέχοντες ο μέσος όρος ηλικίας είναι 28,6 έτη. Όσον αφορά τη χώρα καταγωγής, 96% έχουν ως χώρα καταγωγής την Ελλάδα ενώ το 4% προέρχεται από άλλες χώρες.

Χώρα καταγωγής	Σύνολο	Ποσοστό
Ελλάδα	480	96,0%
Αλβανία	6	1,2%
Λουξεμβούργο	1	0,2%
Γεωργία	1	0,2%
Πολωνία	1	0,2%
Κύπρος	6	1,2%
Αφγανιστάν	1	0,2%
Αυστραλία	1	0,2%
Κούβα	1	0,2%
Ρωσία	1	0,2%
Αίγυπτος	1	0,2%

Πίνακας 2. Χώρα καταγωγής

Αναφορικά με τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ως χώρα καταγωγής την Ελλάδα, το 66% έχουν ως τόπο καταγωγής το νομό Αττικής. Το υπόλοιπο 34% ανέφερε ως τόπο καταγωγής άλλους νομούς της Ελλάδας.

Από τους απόφοιτους το 97,6% έχει ως πρώτη μητρική γλώσσα την ελληνική γλώσσα. Επιπλέον 47 από τους αποφοίτους (9,4%) ανέφεραν ότι έχουν και δεύτερη μητρική γλώσσα με την πλειοψηφία να αναφέρει (εκ παραδρομής) ως 1^η μητρική γλώσσα τα ελληνικά ενώ ως δεύτερη μητρική γλώσσα δηλώνεται η αγγλική.

1η Μητρική Γλώσσα	Σύνολο	Ποσοστό
Ελληνικά	488	97,6%
Αλβανικά	4	0,8%
Αραβικά	2	0,4%
Αγγλικά	3	0,6%
Πολωνικά	1	0,2%
Ισπανικά	1	0,2%
Άλλη γλώσσα	1	0,2%

Πίνακας 3. 1^η Μητρική γλώσσα

2η Μητρική Γλώσσα	Σύνολο	Ποσοστό
Αλβανικά	2	4,3%
Ολλανδικά	2	4,3%
Αγγλικά	14	29,8%
Γερμανικά	3	6,4%
Ελληνικά	21	44,7%
Άλλη γλώσσα	1	2,1%
Ρωσικά	4	8,5%

Πίνακας 4. 2^η Μητρική γλώσσα

Από το σύνολο των αποφοίτων, η πλειοψηφία έχει γεννηθεί στην Ελλάδα (96%) ενώ ακολουθούν χώρες όπως η Κύπρος (1,2%) και η Αλβανία (0,8%). Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη χώρα γέννησης των αποφοίτων.

Χώρα Γέννησης	Σύνολο	Ποσοστό
Αλβανία	4	0,8%
Αυστραλία	1	0,2%
Κούβα	1	0,2%
Κύπρος	6	1,2%
Αίγυπτος	1	0,2%
Γεωργία	2	0,4%
Γερμανία	1	0,2%
Ελλάδα	480	96,0%
Λουξεμβούργο	1	0,2%
Πολωνία	1	0,2%
Ρωσία	1	0,2%
Η.Π.Α	1	0,2%

Πίνακας 5. Χώρα Γέννησης

Αναφορικά με τη χώρα διαμονής των αποφοίτων, το 91,6% δήλωσε ότι διαμένει στην Ελλάδα ενώ το 8,4% δήλωσε ότι διαμένει σε χώρες του εξωτερικού. Από τους αποφοίτους που δήλωσαν ότι διαμένουν στην Ελλάδα η πλειοψηφία ανέφερε ως τόπο διαμονής το νομό Αττικής σε ποσοστό 88,8%.

Τέλος, στο ερώτημα για το αν αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή ανεπάρκειες λόγω μιας εκ γενετής ή όχι βλάβης των φυσικών ή διανοητικών ικανοτήτων τους (ΑμεΑ), το 98% των αποφοίτων απάντησε αρνητικά ενώ το 2% θετικά.

B.2 Εκπαίδευση

Από το βαθμό/χαρακτηρισμό πτυχίου των αποφοίτων προκύπτει ότι οι υποψήφιοι στην πολύ μεγάλη τους πλειοψηφία αποφοιτήσανε με βαθμό πτυχίου Λίαν Καλώς. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά τα αποτελέσματα.

	Σύνολο Αποφοίτων	Άνδρες	Γυναίκες	Άλλο
Άριστα	22%	22,8%	22%	0%
Λίαν Καλώς	69,4%	66,2%	69,4%	100%
Καλώς	8,6%	11%	8,6%	0%

Πίνακας 6. Βαθμός πτυχίου

Σε σχέση με την κινητικότητα (συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus/ανταλλαγής φοιτητών) παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό 12,8% έχει μετακινηθεί σε συνεργαζόμενα πανεπιστήμια στο εξωτερικό έτσι ώστε να φοιτήσουν εκεί για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

	Σύνολο Αποφοίτων	Άνδρες	Γυναίκες	Άλλο
Ναι	12,8%	9%	87,2%	100%
Όχι	87,2%	91%	12,8%	0%

Πίνακας 7. Κινητικότητα

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα αναφορικά με τις πηγές χρηματοδότησης σπουδών, η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων ανέφερε ως κύρια πηγή χρηματοδότησης την οικογένεια, με την επαγγελματική εργασία να ακολουθεί (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων).

	Σύνολο	Ποσοστό
Οικογένεια	411	82,2%
Υποτροφία	43	8,6%
Τραπεζικός Δανεισμός	4	0,8%
Επαγγελματική εργασία	182	36,4%
Άλλο	13	2,6%

Πίνακας 8. Πηγές χρηματοδότησης σπουδών

Από τις δηλώσεις προτίμησης των αποφοίτων προκύπτει ότι, οι υποψήφιοι στη μεγάλη τους πλειοψηφία επέτυχαν την εισαγωγή τους σε τμήμα που ήταν μεταξύ των πρώτων τους επιλογών.

	Σύνολο	Ποσοστό
1 ^η επιλογή	322	64,4%
2 ^η -5 ^η επιλογή	148	29,6%
6 ^η -10 ^η επιλογή	20	4%
Άλλο	10	2%

Πίνακας 9. Δήλωση προτίμησης αποφοίτων

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται τα αντίστοιχα ποσοστά ανά τμήμα. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, παρατηρούμε ότι τα τμήματα του ΕΚΠΑ τυγχάνουν υψηλής εκτίμησης από την πλειοψηφία των αποφοίτων όσον αφορά την επιλογή τους.

	1η επιλογή	2 ^η -5 ^η επιλογή	6 ^η -10 ^η επιλογή	Άλλο
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	74,2%	22,6%	3,2%	0,0%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	78,9%	21,1%	0,0%	0,0%
Τμήμα Βιολογίας	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	40,0%	60,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	62,5%	37,5%	0,0%	0,0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	33,3%	50,0%	16,7%	0,0%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	70,0%	30,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	75,0%	15,0%	0,0%	10,0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	50,0%	33,3%	16,7%	0,0%
Τμήμα Θεολογίας	33,3%	11,1%	33,3%	22,2%
Τμήμα Ιατρικής	78,6%	21,4%	0,0%	0,0%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	65,0%	35,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	25,0%	50,0%	25,0%	0,0%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	80,0%	20,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	20,0%	70,0%	10,0%	0,0%
Τμήμα Μαθηματικών	56,3%	31,3%	12,5%	0,0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Τμήμα Νομικής	87,3%	7,3%	5,5%	0,0%
Τμήμα Νοσηλευτικής	30,8%	46,2%	23,1%	0,0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	63,6%	36,4%	0,0%	0,0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	70,8%	20,8%	0,0%	8,3%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	53,3%	46,7%	0,0%	0,0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	30,4%	65,2%	0,0%	4,3%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	75,0%	0,0%	0,0%	25,0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	40,0%	50,0%	10,0%	0,0%
Τμήμα Φιλολογίας	85,3%	14,7%	0,0%	0,0%

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	28,6%	71,4%	0,0%	0,0%
Τμήμα Φυσικής	76,9%	15,4%	7,7%	0,0%
Τμήμα Χημείας	45,5%	54,5%	0,0%	0,0%
Τμήμα Ψυχολογίας	88,2%	11,8%	0,0%	0,0%

Πίνακας 10. Δήλωση προτίμησης ανά τμήμα

Από τη διενέργεια του focus group προέκυψε ότι, ως κριτήρια επιλογής των αποφοίτων για φοίτηση στις σχολές του ΕΚΠΑ ήταν, η φήμη του ΕΚΠΑ ως ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει ένα υψηλό επίπεδο επιστημονικών γνώσεων, το ελκυστικό και ευρύ πρόγραμμα σπουδών που προσφέρεται, η ιστορικότητα του ιδρύματος αλλά και η ανάλογη φήμη που το συνοδεύει στην αγορά εργασίας. Τέλος, η τοποθεσία έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην παραπάνω επιλογή.

Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων (95,2%) δήλωσε ότι το επιστημονικό αντικείμενο σπουδών, τούς φάνηκε ενδιαφέρον. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα συνολικά αποτελέσματα ανά τμήμα.

	Ναι	Όχι
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	94%	6%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	100%	0%
Τμήμα Βιολογίας	90%	10%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	90%	10%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	88%	13%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	100%	0%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	100%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	89%	11%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	100%	0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	100%	0%
Τμήμα Θεολογίας	100%	0%
Τμήμα Ιατρικής	96%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	100%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	100%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	88%	13%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	100%	0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	100%	0%
Τμήμα Μαθηματικών	100%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	100%	0%
Τμήμα Νομικής	89%	11%
Τμήμα Νοσηλευτικής	92%	8%
Τμήμα Οδοντιατρικής	91%	9%

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	92%	8%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	100%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	96%	4%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	75%	25%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	100%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	90%	10%
Τμήμα Φιλολογίας	94%	6%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	100%	0%
Τμήμα Φυσικής	100%	0%
Τμήμα Χημείας	91%	9%
Τμήμα Ψυχολογίας	100%	0%

Πίνακας 11. Ενδιαφέρον επιστημονικό αντικείμενο ανά τμήμα

Επίσης παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ θεωρούν ότι το πρόγραμμα που παρακολούθησαν ήταν ολοκληρωμένο αναφορικά με το αντικείμενο σπουδών. Ωστόσο, προκύπτει σαφώς ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ολοκληρωμένο αντικείμενο σπουδών	17,4%	45,4%	23,6%	12%	1,6%

Πίνακας 12. Ολοκληρωμένο αντικείμενο σπουδών

Όπως προέκυψε από το focus group, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι ένα πρόγραμμα που παρέχει θεμελιώδεις επιστημονικές γνώσεις κατά τα πρώτα έτη σπουδών, ενώ κατά τα τελευταία έτη προσφέρει την ανάλογη εξειδίκευση μέσω των κατευθύνσεων του. Επιπλέον, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι ένα πρόγραμμα που παρέχει στους αποφοίτους πρακτική και επικαιροποιημένη γνώση. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι σε ορισμένα τμήματα χρειάζεται η ενίσχυση της απόκτησης πρακτικής γνώσης μέσω της μεγαλύτερης σύνδεσης θεωρίας και πράξης. Επιπλέον, η μεγαλύτερη ευθυγράμμιση της γνώσης που αποκτούν οι απόφοιτοι με τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις θα είχε θετική επίδραση, ώστε οι απόφοιτοι να θεωρούν το πρόγραμμα περισσότερο ολοκληρωμένο.

Από τους ερωτηθέντες, το 61,6% απάντησε ότι το πρόγραμμα που παρακολουθήσαν περιελάμβανε μαθήματα και από άλλα τμήματα με την πλειοψηφία να συμφωνεί ότι τα μαθήματα αυτά ήταν χρήσιμα.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Χρησιμότητα μαθημάτων από άλλα τμήματα	19,8%	48,4%	19,2%	8,4%	4,2%

Πίνακας 13. Χρησιμότητα μαθημάτων από άλλα τμήματα

Στην ερώτηση για το ποια είναι η γνώμη των αποφοίτων για το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών, παρατηρούμε ότι σε πολύ μεγάλη πλειοψηφία οι απόφοιτοι θεωρούν το επίπεδο σπουδών υψηλό προς πολύ υψηλό. Το συγκεκριμένο εύρημα δείχνει ότι μεγάλο μέρος των φοιτητών θεωρεί τις σπουδές απαιτητικές.

	Πολύ υψηλό	Υψηλό	Ικανοποιητικό	Χαμηλό	Πολύ χαμηλό
Επίπεδο δυσκολίας σπουδών	17,4%	54,4%	23,6%	12%	1,6%

Πίνακας 14. Επίπεδο δυσκολίας σπουδών

Από τη διενέργεια του focus group προέκυψε ότι, κύριοι παράγοντες δυσκολίας των σπουδών είναι ο όγκος της ύλης που διδάσκεται και η απαραίτητη αφομοίωση των πληροφοριών. Για ορισμένες σχολές, παράγοντα δυσκολίας αποτελεί το ίδιο το αντικείμενο σπουδών, η πολυπλοκότητά του, η ανάγκη για βαθιά κατανόηση των εννοιών, καθώς και η ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση και φυσική παρουσία από την πλευρά των φοιτητών. Παρόλα αυτά, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι το υψηλό επίπεδο δυσκολίας των σπουδών συσχετίζεται με θετικά μαθησιακά αποτελέσματα όπως, η ικανότητα οργάνωσης και προγραμματισμού, η αντοχή στην πίεση, η ενίσχυση της πεποίθησής τους ότι μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά, καθώς επίσης και η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης.

Υψηλότερο βαθμό δυσκολίας στις σπουδές τους συναντούν, οι απόφοιτοι του τμήματος της Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος, της Φαρμακευτικής, του τμήματος Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, των Μαθηματικών, του τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών καθώς και του τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.

	Επίπεδο δυσκολίας σπουδών				
	Πολύ Υψηλό	Υψηλό	Ικανοποιητικό	Χαμηλό	Πολύ Χαμηλό
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	3%	19%	45%	29%	3%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	11%	47%	42%	0%	0%
Τμήμα Βιολογίας	20%	70%	10%	0%	0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10%	60%	20%	10%	0%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	38%	13%	38%	13%	0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	17%	83%	0%	0%	0%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	0%	40%	60%	0%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	0%	89%	0%	11%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	0%	35%	65%	0%	0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	17%	67%	17%	0%	0%
Τμήμα Θεολογίας	11%	56%	33%	0%	0%
Τμήμα Ιατρικής	18%	50%	32%	0%	0%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	50%	17%	0%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	5%	50%	45%	0%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	25%	50%	25%	0%	0%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	40%	40%	0%	20%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	10%	60%	30%	0%	0%
Τμήμα Μαθηματικών	38%	56%	6%	0%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	0%	25%	75%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	25%	58%	16%	0%	0%
Τμήμα Νοσηλευτικής	0%	69%	31%	0%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	18%	55%	18%	9%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	8%	50%	38%	4%	0%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	27%	67%	7%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	4%	35%	57%	4%	0%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	25%	75%	0%	0%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	100%	0%	0%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	40%	50%	10%	0%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	21%	41%	29%	9%	0%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	5%	48%	48%	0%	0%

Τμήμα Φυσικής	31%	38%	31%	0%	0%
Τμήμα Χημείας	9%	73%	18%	0%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	6%	47%	35%	12%	0%

Πίνακας 15. Επίπεδο δυσκολίας σπουδών ανά τμήμα

Στην ερώτηση που αφορούσε σε ποιο βαθμό οι απόφοιτοι ανέπτυξαν συγκεκριμένες ικανότητες και συμπεριφορικές δεξιότητες μέσω των σπουδών τους, η πλειοψηφία των αποφοίτων απάντησε ότι ανέπτυξε τις περισσότερες δεξιότητες από ένα ικανοποιητικό έως ένα πολύ υψηλό βαθμό. Οι δεξιότητες που φαίνεται να ανέπτυξαν περισσότερο οι απόφοιτοι είναι η κριτική σκέψη, η δεκτικότητα σε νέες ιδέες και η αυτόνομη μάθηση. Στον αντίποδα οι δεξιότητες που ανέπτυξαν λιγότερο είναι η δεξιότητα της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες, η δεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας καθώς και η δεξιότητα της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των τεχνολογικών εφαρμογών.

5= σε πολύ μεγάλο βαθμό, 4= σε μεγάλο βαθμό, 3= σε ικανοποιητικό βαθμό, 2=σε μικρό βαθμό, 1= σε πολύ μικρό βαθμό					
Οι σπουδές σας βοήθησαν:	5	4	3	2	1
Να χρησιμοποιείτε κατάλληλη επιχειρηματολογία ώστε να υποστηρίζετε τις απόψεις σας	21,4%	34,4%	28,4%	12,6%	3,2%
Να συνεργάζεστε με άλλες ειδικότητες για την επίλυση ζητημάτων	13,8%	26,0%	26,6%	21,6%	12,0%
Να έχετε κριτική σκέψη	32,8%	38,6%	18,6%	8,4%	1,6%
Να είστε ανοιχτός/ή σε νέες ιδέες και σε διαφορετικούς τρόπους σκέψης	34,2%	39,2%	17,2%	8,6%	0,8%
Να συνεργάζεστε αποτελεσματικά με τους άλλους	20,2%	33,6%	26,0%	15,6%	4,6%
Να λαμβάνετε υπόψη περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και ηθικούς παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης	19,6%	26,4%	23,2%	17,2%	13,6%
Να είστε αποτελεσματικός/ή στην προφορική επικοινωνία	19,0%	33,6%	28,0%	15,2%	4,2%
Να είστε αποτελεσματικός/ή στη γραπτή επικοινωνία	27,8%	38,8%	20,6%	10,4%	2,4%

Να χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τις τεχνολογικές εφαρμογές που σχετίζονται με τον τομέα σας	13,8%	24,6%	25,4%	20,2%	16,0%
Να αποκτάτε μόνοι/η σας νέα γνώση και ικανότητες	33,4%	36,6%	19,8%	8,8%	1,4%
Να παίρνετε προσωπικές πρωτοβουλίες και να αναλαμβάνετε δράση χωρίς την παρακίνηση άλλου	23,4%	33,2%	25,0%	14,8%	3,6%

Πίνακας 16. Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Από το focus group προέκυψε ότι, οι φοιτητές θα ήθελαν να αναπτύξουν σε μεγαλύτερο βαθμό τη δεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας. Όπως αναφέρθηκε, οι απόφοιτοι θεωρούν σημαντική τη δεξιότητα αυτή καθώς, όπως τόνισαν, σε πολλές θέσεις εργασίας απαιτείται να μεταφέρουν τις γνώσεις τους μέσω του προφορικού λόγου (π.χ. παρουσιάσεων). Η υποβολή και παρουσίαση εργασιών όπως και η διεξαγωγή “debate” στα πλαίσια των μαθημάτων τους, θα βοηθούσε τους φοιτητές να αναπτύξουν την προφορική επικοινωνία. Επιπλέον, η παρουσίαση εργασιών θα τους βοηθούσε να αντιμετωπίζουν το κοινό με αυτοπεποίθηση και να αναπτύσσουν επιχειρήματα ώστε να επιδρούν στο ακροατήριο αποτελεσματικά.

Επίσης, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι θα ήθελαν να αναπτύξουν τη δεξιότητα της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των τεχνολογικών εφαρμογών. Η μεγαλύτερη διεπαφή του επιστημονικού αντικειμένου του κάθε τμήματος με σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές, θα καθιστούσε τους αποφοίτους περισσότερο αποτελεσματικούς στους μελλοντικούς τους εργασιακούς ρόλους και θα τους έκανε ακόμη καλύτερους υποψηφίους στην αγορά εργασίας. Η παροχή εργαστηριακών μαθημάτων όπου θα ενσωματώνουν σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και η διεξαγωγή σεμιναρίων όπου οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τεχνολογικές εφαρμογές θα βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση.

Επίσης παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ έμειναν ικανοποιημένοι από τις σπουδές τους σε ποσοστό άνω του 75%.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος					
2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις σπουδές	25,6%	50,8%	15,8%	7,0%	0,8%

Πίνακας 17. Ικανοποίηση από τις σπουδές

Περισσότερο ευχαριστημένοι από τις σπουδές τους είναι οι απόφοιτοι του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών και Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος					
2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	13%	55%	26%	6%	0%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	47%	42%	11%	0%	0%
Τμήμα Βιολογίας	0%	80%	10%	10%	0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10%	60%	20%	10%	0%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	50%	38%	0%	13%	0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	0%	50%	50%	0%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	65%	35%	0%	0%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	11%	67%	11%	0%	11%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	35%	55%	5%	5%	0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	50%	33%	17%	0%	0%
Τμήμα Θεολογίας	11%	78%	0%	0%	11%
Τμήμα Ιατρικής	21%	57%	14%	4%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	67%	17%	17%	0%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	15%	75%	10%	0%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	25%	38%	38%	0%	0%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	60%	20%	0%	0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	30%	50%	20%	0%	0%
Τμήμα Μαθηματικών	31%	56%	6%	6%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	25%	75%	0%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	18%	51%	22%	9%	0%
Τμήμα Νοσηλευτικής	23%	54%	15%	8%	0%

Τμήμα Οδοντιατρικής	9%	55%	18%	18%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	50%	29%	13%	8%	0%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	33%	67%	0%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	26%	52%	13%	4%	4%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	25%	25%	50%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	75%	0%	0%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	30%	30%	20%	20%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	21%	47%	21%	12%	0%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	33%	38%	24%	5%	0%
Τμήμα Φυσικής	8%	38%	31%	23%	0%
Τμήμα Χημείας	9%	73%	18%	0%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	18%	59%	18%	6%	0%

Πίνακας 18. Ικανοποίηση από τις σπουδές ανά τμήμα

Οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ κατά τη μεγάλη τους πλειοψηφία έμειναν επίσης ικανοποιημένοι από τις επιστημονικές γνώσεις που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος 2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις επιστημονικές γνώσεις	29,4%	44,8%	19,8%	5,2%	0,8%

Πίνακας 19. Ικανοποίηση από τις επιστημονικές γνώσεις που αποκτήθηκαν

Ως προς την ικανοποίηση σχετικά με την απόκτηση των προσωπικών δεξιοτήτων που ανέπτυξαν οι απόφοιτοι, ένα σημαντικό ποσοστό άνω του 50% δήλωσε ότι έμεινε ικανοποιημένο έως πολύ ικανοποιημένο.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος/η 2=δυσαρεστημένος/η, 1= πολύ δυσαρεστημένος/η					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις προσωπικές δεξιότητες	17,8%	39,6%	27,4%	11,6%	3,6%

Πίνακας 20. Ικανοποίηση από τις προσωπικές δεξιότητες που αποκτήθηκαν

Στο ερώτημα για το εάν οι σπουδές των αποφοίτων αποτέλεσαν μια καλή βάση για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας, ένα ποσοστό πάνω από το 50% δήλωσε αθροιστικά ότι συμφωνεί και ότι συμφωνεί κατά πολύ.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι σπουδές αποτέλεσαν μια καλή βάση για την είσοδο στην αγορά εργασίας	18,6%	33,2%	23%	14,4%	10,8%

Πίνακας 21. Οι σπουδές αποτέλεσαν καλή βάση για είσοδο στην αγορά εργασίας

Όπως προέκυψε από το focus group, οι απόφοιτοι που συμφωνούν ότι οι σπουδές τους αποτελούν καλή βάση για είσοδο στην εργασία θεωρούν ότι αυτό συμβαίνει λόγω του υψηλού επιπέδου των επιστημονικών γνώσεων που αποκτούν αλλά και της κριτικής σκέψης που αναπτύσσουν. Επίσης, η φήμη του ΕΚΠΑ ως ένα καταξιωμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα αποτελεί έναν ακόμη παράγοντα ο οποίος έχει θετική επίδραση στη θεώρηση των αποφοίτων ότι οι σπουδές τους αποτελούν καλή βάση για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων που συμφωνούσε ότι οι σπουδές τους αποτέλεσαν μια καλή βάση για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας παρατηρήθηκε στο τμήμα της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, στο τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας καθώς και της Ιατρικής.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι σπουδές αποτέλεσαν μια καλή βάση για την είσοδο στην αγορά εργασίας	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	29%	35%	13%	16%	6%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	37%	42%	16%	5%	0%
Τμήμα Βιολογίας	0%	40%	20%	30%	10%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10%	60%	10%	10%	10%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	38%	38%	25%	0%	0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	17%	17%	0%	67%

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	45%	25%	30%	0%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	56%	33%	0%	11%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	25%	35%	30%	5%	5%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	0%	33%	50%	17%	0%
Τμήμα Θεολογίας	0%	0%	44%	33%	22%
Τμήμα Ιατρικής	29%	54%	11%	4%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	17%	33%	33%	17%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	15%	15%	25%	30%	15%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	0%	0%	25%	50%	25%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	0%	40%	0%	40%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	0%	10%	50%	20%	20%
Τμήμα Μαθηματικών	6%	44%	13%	38%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	0%	75%	25%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	16%	47%	25%	5%	5%
Τμήμα Νοσηλευτικής	23%	31%	38%	8%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	9%	55%	18%	9%	9%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	29%	29%	25%	8%	8%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	27%	67%	7%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	13%	9%	22%	22%	35%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	25%	50%	25%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	25%	50%	0%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	40%	20%	20%	10%	10%
Τμήμα Φιλολογίας	9%	18%	26%	21%	26%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	19%	29%	24%	19%	10%
Τμήμα Φυσικής	15%	23%	15%	23%	23%
Τμήμα Χημείας	27%	36%	9%	27%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	6%	29%	12%	35%	18%

Πίνακας 22. Οι σπουδές αποτέλεσαν καλή βάση για είσοδο στην αγορά εργασίας (ανά τμήμα)

Αναφορικά με τις σπουδές και την επιλογή των αποφοίτων του ΕΚΠΑ σε θέσεις εργασίας, οι απόφοιτοι σε ένα ποσοστό χαμηλότερο του 50% συμφωνούν ή συμφωνούν κατά πολύ ότι οι

γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαν από το αντικείμενο σπουδών, τούς βοήθησε να επιλεχθούν σε θέσεις εργασίας.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών με βοήθησε να επιλεχθώ σε θέση εργασίας	13,8%	34,6%	26,8%	16,6%	8,2%

Πίνακας 23. Γνώσεις-εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών και επιλογή σε θέση εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Φαρμακευτικής και Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι γνώσεις και η εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών με βοήθησε να επιλεχθώ σε θέση εργασίας	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	16%	42%	23%	13%	6%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	21%	53%	11%	11%	5%
Τμήμα Βιολογίας	0%	60%	20%	20%	0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	40%	40%	10%	10%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	25%	50%	25%	0%	0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	17%	17%	17%	50%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	15%	45%	35%	5%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	44%	33%	22%	0%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	20%	60%	15%	0%	5%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	0%	33%	33%	17%	17%
Τμήμα Θεολογίας	0%	0%	67%	22%	11%
Τμήμα Ιατρικής	18%	46%	21%	11%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	33%	17%	17%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	10%	20%	30%	25%	15%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	0%	13%	50%	25%	13%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	0%	40%	20%	20%

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	0%	0%	30%	40%	30%
Τμήμα Μαθηματικών	13%	31%	31%	25%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	25%	25%	25%	25%	0%
Τμήμα Νομικής	24%	38%	18%	18%	2%
Τμήμα Νοσηλευτικής	15%	38%	31%	15%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	0%	55%	27%	18%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	8%	38%	33%	13%	8%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	40%	53%	7%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	4%	13%	43%	9%	30%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	0%	25%	75%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	50%	25%	0%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	20%	60%	0%	20%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	15%	12%	38%	12%	24%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	14%	24%	29%	24%	10%
Τμήμα Φυσικής	15%	8%	31%	46%	0%
Τμήμα Χημείας	9%	45%	27%	9%	9%
Τμήμα Ψυχολογίας	0%	41%	18%	35%	6%

Πίνακας 24. Γνώσεις-εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών και επιλογή σε θέση εργασίας ανά τμήμα

Επίσης, παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ δήλωσαν ότι ο τίτλος του πτυχίου, τους βοήθησε να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας με το ποσοστό των θετικών απαντήσεων να ξεπερνά το 50%.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ο τίτλος του πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	22,7%	36,3%	21,2%	11,8%	8,0%

Πίνακας 25. Τίτλος πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Φαρμακευτικής, Ιατρικής και Μουσικών Σπουδών.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Ο τίτλος του πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	17%	34%	21%	21%	7%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	15%	41%	26%	13%	5%
Τμήμα Βιολογίας	5%	40%	45%	0%	10%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	6%	59%	0%	29%	6%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	47%	27%	27%	0%	0%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	25%	17%	25%	33%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	24%	34%	27%	12%	2%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	28%	39%	22%	11%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	12%	44%	32%	7%	5%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	0%	30%	40%	20%	10%
Τμήμα Θεολογίας	6%	11%	28%	33%	22%
Τμήμα Ιατρικής	29%	43%	16%	10%	2%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	36%	9%	18%	9%	27%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	10%	22%	24%	32%	12%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	22%	22%	22%	11%	22%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	15%	5%	40%	15%	25%
Τμήμα Μαθηματικών	18%	39%	33%	6%	3%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	71%	14%	14%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	25%	43%	17%	10%	6%
Τμήμα Νοσηλευτικής	38%	35%	8%	8%	12%
Τμήμα Οδοντιατρικής	27%	50%	23%	0%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	10%	40%	26%	22%	2%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	39%	29%	26%	6%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	6%	17%	36%	19%	21%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	13%	13%	13%	38%	25%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	0%	33%	33%	33%
Τμήμα Φαρμακευτικής	29%	62%	5%	5%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	18%	42%	24%	12%	4%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	10%	50%	17%	7%	17%
Τμήμα Φυσικής	23%	27%	23%	19%	8%

Τμήμα Χημείας	13%	39%	30%	13%	4%
Τμήμα Ψυχολογίας	3%	21%	29%	32%	15%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	20%	13%	20%	27%	20%

Πίνακας 25. Τίτλος πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας ανά τμήμα

Όσον αφορά την ερώτηση σχετικά με το αν ο βαθμός πτυχίου βοήθησε τους αποφοίτους να επιλεγθούν σε θέση εργασίας το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάστηκε ουδέτερο δηλώνοντας ότι ούτε συμφωνεί, ούτε διαφωνεί με αυτό.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ο βαθμός πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	11,60%	20,60%	35,80%	19,80%	12,20%

Πίνακας 26. Βαθμός πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας

Στην ερώτηση για το εάν οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαν οι απόφοιτοι στο αντικείμενο των σπουδών τους βοήθησαν να μάθουν γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας τους παρατηρούμε ότι συμφωνούν σε ποσοστό 50%. Εν τούτοις, προκύπτει σαφώς ότι υπάρχει περιθώριο για βελτίωση σε αυτόν τον τομέα.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να μάθω γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας μου	13,6%	36,4%	28,2%	15,0%	6,8%

Πίνακας 27. Συμβολή σπουδών στη γρήγορη μάθηση το της εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και Βιολογίας.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να μάθω γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας μου	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	13%	42%	23%	16%	6%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	16%	32%	42%	5%	5%
Τμήμα Βιολογίας	0%	80%	10%	10%	0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	40%	30%	20%	10%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	50%	25%	13%	13%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	0%	17%	33%	50%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	40%	50%	10%	0%	0%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	67%	11%	0%	22%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	30%	40%	20%	10%	0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	17%	17%	33%	33%	0%
Τμήμα Θεολογίας	0%	78%	11%	0%	11%
Τμήμα Ιατρικής	14%	54%	29%	0%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	17%	50%	17%	17%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	5%	30%	40%	25%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	0%	13%	50%	13%	25%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	20%	40%	20%	0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	0%	10%	20%	50%	20%
Τμήμα Μαθηματικών	13%	44%	31%	6%	6%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	25%	0%	50%	25%	0%
Τμήμα Νομικής	11%	31%	35%	13%	11%
Τμήμα Νοσηλευτικής	15%	54%	15%	15%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	9%	45%	18%	18%	9%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	17%	29%	33%	17%	4%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	40%	40%	20%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	9%	26%	22%	26%	17%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	0%	50%	50%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	25%	25%	25%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	10%	40%	40%	10%	0%

Τμήμα Φιλολογίας	12%	32%	24%	26%	6%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	19%	24%	33%	19%	5%
Τμήμα Φυσικής	31%	15%	46%	8%	0%
Τμήμα Χημείας	18%	64%	9%	9%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	0%	29%	41%	24%	6%

Πίνακας 28. Συμβολή σπουδών στη γρήγορη μάθηση του αντικειμένου της εργασίας (ανά τμήμα)

Στην ερώτηση για το εάν οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαν οι απόφοιτοι σε σχέση με το αντικείμενο των σπουδών τους, τούς βοήθησαν να έχουν αποτελεσματική απόδοση στην εργασία παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι απάντησαν θετικά.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να έχω καλή επίδοση στην εργασία μου	16,2%	37,6%	32,0%	10,6%	3,6%

Πίνακας 29. Βοήθεια γνώσεων από τις σπουδές στην εργασιακή επίδοση.

Το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Βιολογίας, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού και Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να έχω καλή επίδοση στην εργασία μου	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	10%	32%	42%	13%	3%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	16%	53%	32%	0%	0%
Τμήμα Βιολογίας	0%	90%	10%	0%	0%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	40%	10%	20%	10%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	50%	38%	0%	13%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	17%	33%	17%	33%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	40%	40%	20%	0%	0%

Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	0%	56%	44%	0%	0%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	30%	60%	10%	0%	0%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	0%	67%	17%	0%	17%
Τμήμα Θεολογίας	11%	22%	56%	0%	11%
Τμήμα Ιατρικής	21%	46%	29%	0%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	0%	33%	33%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	0%	30%	40%	30%	0%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	13%	25%	63%	0%	0%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	20%	60%	20%	0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	10%	20%	40%	20%	10%
Τμήμα Μαθηματικών	13%	56%	25%	6%	0%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	25%	50%	25%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	15%	35%	42%	5%	4%
Τμήμα Νοσηλευτικής	15%	54%	15%	15%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	18%	36%	27%	9%	9%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	25%	25%	38%	13%	0%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	33%	40%	20%	7%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	9%	26%	35%	17%	13%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	0%	50%	50%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	50%	25%	0%	0%
Τμήμα Φαρμακευτικής	30%	30%	30%	10%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	21%	35%	24%	15%	6%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	14%	43%	24%	14%	5%
Τμήμα Φυσικής	23%	15%	38%	23%	0%
Τμήμα Χημείας	18%	36%	45%	0%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	6%	24%	35%	35%	0%

Πίνακας 30. Βοήθεια γνώσεων από τις σπουδές στην εργασιακή επίδοση (ανά τμήμα)

Σε σχέση με το αν το πανεπιστήμιο εφοδίασε τους αποφοίτους με πρακτικές γνώσεις σε μεθόδους π.χ. τεχνικές συνέντευξης, κατάρτιση βιογραφικού, συμπλήρωση τεστ) για να γίνουν καλοί υποψήφιοι στην αγορά εργασίας, η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων σε ποσοστό 79% απάντησε αρνητικά.

Όπως επιβεβαιώθηκε κατά τη διάρκεια του focus group, οι απόφοιτοι δεν λαμβάνουν σε ολοκληρωμένο βαθμό αυτές τις πρακτικές γνώσεις. Όπως αναφέρθηκε, οι απόφοιτοι σε ορισμένες περιπτώσεις απέκτησαν κάποιες πρακτικές γνώσεις όσον αφορά τη δόμηση του βιογραφικού τους μέσω των καθηγητών. Από κάποιους ωστόσο αναφέρθηκε ότι, το Πανεπιστήμιο διοργάνωσε σεμινάριο όπου παρέχόταν ενημέρωση σχετικά με το πως κάποιος/κάποια θα μπορούσε να δομήσει το βιογραφικό του. Ωστόσο, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι η απόκτηση πρακτικών γνώσεων που σχετίζονται με μεθόδους επιλογής προσωπικού όπως είναι η συμπλήρωση τεστ νοητικών ικανοτήτων αλλά και οι προσομοιώσεις συνεντεύξεων επιλογής προσωπικού θα τους βοηθούσε αποτελεσματικά να γίνουν καλοί υποψήφιοι στην αγορά εργασίας.

Σε σχέση με την ερώτηση που αφορούσε τη δυνατότητα που είχαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να πληροφορηθούν για τις επιλογές καριέρας μόνο το 27,4% απάντησε θετικά. Η κύρια πηγή πληροφόρησης ήταν οι καθηγητές και οι γνωστοί των αποφοίτων (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων).

	Ποσοστό
Γραφείο Διασύνδεσης	3,5%
Καθηγητές	57,8%
Γνωστοί	27,6%
Εξωτερικοί Σύμβουλοι Καριέρας	6,0%
Άλλες πηγές	5,0%

Πίνακας 31. Πηγές πληροφόρησης για επιλογές καριέρας

Από το focus group επιβεβαιώθηκε ότι, η ενημέρωση παρέχεται κυρίως από τους καθηγητές με μια μορφή καθοδήγησης, η οποία έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα, σε σχέση με τους τομείς που μπορούν να απασχοληθούν οι απόφοιτοι. Σημαντική αναφορά έγινε από τους αποφοίτους όσον αφορά την ενημέρωση που είχαν σχετικά με τη διενέργεια της πρακτικής τους άσκησης. Στην περίπτωση αυτή, οι απόφοιτοι είχαν τη δυνατότητα να πληροφορηθούν για ευκαιρίες που αφορούσαν την πρακτική τους άσκηση μέσω του συστήματος ATLAS. Τέλος, οι απόφοιτοι ανέφεραν ότι κατά τα τελευταία έτη γίνεται μια συντονισμένη και οργανωμένη προσπάθεια από το Πανεπιστήμιο μέσω της γραμματείας των τμημάτων αλλά και του γραφείου διασύνδεσης να

παρουσιάζονται στις σελίδες του τμήματος θέσεις εργασίας που αφορούν το αντικείμενο των σπουδών τους.

Στην ερώτηση για το εάν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του τμήματός τους, οι απόφοιτοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 58,2%. Όπως προέκυψε από το focus group οι απόφοιτοι θεωρούν ότι η δυνατότητα πρακτικής άσκησης τους βοηθά στη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας και τους δίνεται η δυνατότητα μετασχηματισμού της θεωρητικής σε εφαρμοσμένη γνώση.

Όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές, παρατηρούμε ότι πολύ μεγάλο μέρος των αποφοίτων (67,4%) ολοκλήρωσε ή πραγματοποιεί σήμερα μεταπτυχιακές σπουδές. Όπως προκύπτει από τα ακόλουθα δεδομένα (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων), ο λόγος για μεταπτυχιακές σπουδές οφείλεται κυρίως στο ενδιαφέρον των αποφοίτων για να προχωρήσουν επιστημονικά και κατά δεύτερον στην ανάγκη για περισσότερη εξειδίκευση με σκοπό την καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία (τα ποσοστά αφορούν μόνο τους αποφοίτους που έκαναν ή κάνουν μεταπτυχιακό).

	Ποσοστό
Ήθελα να προσχωρήσω επιστημονικά και με ενδιέφερε το θέμα	64,1%
Δυσκολία εύρεσης εργασίας που να αντιστοιχεί στις σπουδές μου	38,3%
Μεγαλύτερη επιστημονική εξειδίκευση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία	47,5%
Άλλος λόγος	6,2%

Πίνακας 32. Λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακού

Από τους αποφοίτους που ακολουθήσαν μεταπτυχιακές σπουδές, ένα σημαντικό ποσοστό επέλεξε το ΕΚΠΑ για την πραγματοποίηση των σπουδών του. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 62,3%. Ο κύριος λόγος επιλογής του ΕΚΠΑ (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) για την πραγματοποίηση των μεταπτυχιακών σπουδών είναι το περιεχόμενο του προγράμματος.

	Ποσοστό
Κόστος Σπουδών	28,5%
Διδακτικό Προσωπικό	30,0%

Τοποθεσία	27,3%
Επίπεδο προγράμματος	29,4%
Περιεχόμενο προγράμματος	43,0%
Σύνδεση προγράμματος με την αγορά εργασίας	9,2%
Άλλο	3,0%

Πίνακας 33. Λόγοι επιλογής ΕΚΠΑ για πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών

Τέλος, το 40,2% των αποφοίτων δήλωσε ότι διατηρεί ένα είδος επικοινωνίας με το τμήμα ενώ ο κύριος τρόπος επικοινωνίας (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) είναι μέσω της άμεσης επαφής με τον καθηγητή/τρια σε ποσοστό 75,6%.

	Ποσοστό
Γραμματεία τμήματος	33,8%
Γραφείο Διασύνδεσης	5,0%
Άμεση επαφή με καθηγητή/τρια	75,6%
Άλλο	12,9%

Πίνακας 34. Είδος επικοινωνίας με το τμήμα

Επίσης, 11,2% δήλωσε ότι συμμετέχει σε σύλλογο αποφοίτων. Η ανάπτυξη διαδικασιών ενημέρωσης και επικοινωνίας σε τακτική βάση έτσι ώστε να ενισχύεται η συνεργασία και η δικτύωση των αποφοίτων τόσο με το Πανεπιστήμιο όσο και μεταξύ τους, θα βοηθούσε το Πανεπιστήμιο να διατηρεί επαφή με τους αποφοίτους του, ενώ ο ίδιος ο σύλλογος θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ένας φορέας σύνδεσης των αποφοίτων με την αγορά εργασίας.

B.3 Απασχόληση/ Εργασιακή Κατάσταση

B.3.1 Απασχολούμενοι

Σχετικά με την τρέχουσα εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων προκύπτει ότι η πλειοψηφία απασχολείται με πλήρη απασχόληση σε ποσοστό 54,8%. Με μερική απασχόληση απασχολείται ένα ποσοστό 14%, 9,4% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ενώ 1,6% δηλώνουν αυτοαπασχολούμενοι σε δική τους επιχείρηση και 1,2% σε οικογενειακή επιχείρηση αντίστοιχα. Το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται σε 15,8%.

Ως προς τον τομέα/κλάδο που απασχολούνται οι απόφοιτοι, προκύπτει ότι το 27,7% ακολουθεί δραστηριότητα στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι άλλοι τομείς που ακολουθούν είναι ο κλάδος της νομικής με ποσοστό 11,1% και ο κλάδος της υγείας με ποσοστό 10,6%.

	Ποσοστό	Σύνολο
Εκπαίδευση	27,7%	112
Γραμματεία	2,5%	10
Αισθητική / Μόδα / Ομορφιά	0,2%	1
Γενική Διοίκηση	1,5%	6
Υπηρεσίες Ασφάλειας / Φύλαξης	0,5%	2
Τουρισμός / Ξενοδοχεία	1,7%	7
Άλλο	4,9%	20
Ανθρώπινο Δυναμικό	2,5%	10
Αναλυτής / Β.Ι	1,2%	5
Εμποροϋπάλληλος	1,5%	6
Έρευνα και Ανάπτυξη	4,0%	16
Πωλήσεις	1,5%	6
Υγεία	10,6%	43
Ναυτιλιακά	0,5%	2
Πληροφορική	3,0%	12
Εστίαση / Καφέ	1,2%	5
Ενέργεια	0,5%	2
Δημόσιος Τομέας	4,2%	17
Εμπόριο / Λιανεμπόριο	1,5%	6
Διαφήμιση	0,7%	3
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης / Δημοσιογραφία	1,2%	5
Αθλητισμός	2,5%	10
Διασφάλιση Ποιότητας / Έλεγχος	0,2%	1
Εξυπηρέτηση πελατών / Τηλεφωνικό κέντρο	3,7%	15
Τράπεζες	1,0%	4
Νομικά	11,1%	45
Επιβατικές / Εμπορευματικές Μεταφορές	0,2%	1
Βιομηχανία / Παραγωγή	0,7%	3
Λογιστικά / Φοροτεχνικά	1,2%	5
Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	0,2%	1
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων	1,5%	6
Οικονομικά	0,7%	3
Εργάτες	0,2%	1
Μάρκετινγκ	1,0%	4
Κατασκευές / Μηχανικοί / Αρχιτέκτονες	0,2%	1
Τηλεπικοινωνίες	0,5%	2
Φαρμακευτικά	1,2%	5
Καλλιτεχνικά / Πολιτιστικά / Τέχνες	0,2%	1
Κοινωνικές / Εθελοντικές Υπηρεσίες	0,2%	1

Πίνακας 35. Τομέας/κλάδος απασχόλησης

Ως προς τη διάρκεια της σημερινής απασχόλησης, το 56% απασχολείται σε σταθερή απασχόληση ενώ το 44% απασχολείται σε προσωρινή εργασία.

	Ποσοστό
Ορισμένου χρόνου	40,5%
Αορίστου χρόνου	44,0%
Μόνιμος	15,5%

Πίνακας 36. Διάρκεια απασχόλησης

Αναφορικά με τις καθαρές αποδοχές από την εργασία τους, η πλειοψηφία των αποφοίτων σε ποσοστό 60,7% δηλώνει ότι έχει μισθό σε ετήσια βάση λιγότερα από 12.000€.

	Ποσοστό
<12.000€.	60,7%
12.000€ – 25.000€	27,6%
>25.000€	9,7%

Πίνακας 37. Μισθός σε ετήσια βάση

Ως χρόνος τρέχουσας εργασίας δηλώθηκαν αριθμοί από 0 μέχρι 408 μήνες. Προφανώς η δήλωση 408 μηνών ως χρόνος τρέχουσας εργασίας δεν ακολουθεί το ίδιο μοτίβο των υπολοίπων απαντήσεων. Ο μέσος όρος του χρόνου τρέχουσας εργασίας είναι 21,4 μήνες και στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι απόφοιτοι αναζήτησαν την τρέχουσα εργασία τους από 0-12 μήνες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	88,6%
13-24 μήνες	7,7%
24+ μήνες	3,7%

Πίνακας 38. Χρόνος αναζήτησης τρέχουσας εργασίας

Σχεδόν παρόμοια ευρήματα προκύπτουν όσον αφορά την ερώτηση που σχετίζεται με το χρόνο αναζήτησης της πρώτης εργασίας μετά το πέρας των σπουδών. Μια μικρή διαφοροποίηση εμφανίζεται στις κατηγορίες 13-24 μήνες και 24+ μήνες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	88,1%
13-24 μήνες	9,9%
24+ μήνες	2%

Πίνακας 39. Χρόνος αναζήτησης πρώτης αμειβόμενης εργασίας

Ακολούθως παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι απόφοιτοι αναζητούν εργασία (στο ερώτημα μπορούν να δοθούν πολλαπλές απαντήσεις). Ο κυριότερος τρόπος αναζήτησης εργασίας είναι μέσω ιστοσελίδων αναζήτησης εργασίας και γνωστών.

	Ποσοστό
Ιστοσελίδες αναζήτησης εργασίας	29,7%
Social Media	16,7%
Γραφεία ευρέσεως εργασίας	1,3%
ΟΑΕΔ	5,1%
Γραφείο διασύνδεσης	1,0%
Διδάσκοντες τμήματος	6,3%
Γνωστοί	28,6%
Άλλο	11,3%

Πίνακας 40. Τρόποι αναζήτησης εργασίας

Αναφορικά με τη χώρα απασχόλησης, 89,6% των εργαζομένων απασχολούνται στην Ελλάδα και 10,4% στο εξωτερικό. Από τους εργαζόμενους στην Ελλάδα το 88,2% εργάζεται στην Αττική, ενώ από τους εργαζόμενους που απασχολούνται στο εξωτερικό το μεγαλύτερο ποσοστό εργάζεται στην Κύπρο (11,9%), τη Μεγάλη Βρετανία (21,4%) και τη Γερμανία (9,5%).

Όσον αφορά την κινητικότητα στο πλαίσιο της τρέχουσας θέσης απασχόλησης, ένα ποσοστό της τάξης του 5,4% χρειάζεται να μετακινείται. Από αυτούς το 63,6% μετακινείται εντός της ελληνικής επικράτειας, με την Ολλανδία να ακολουθεί.

	Ποσοστό
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	4,5%
Ελλάδα	63,6%
Γερμανία	4,5%
Ολλανδία	9,1%
Ιταλία	4,5%
Γαλλία	4,5%
Μονακό	4,5%
Ηνωμένες Πολιτείες	4,5%

Πίνακας 41. Στοιχεία κινητικότητας

Η πλειοψηφία των αποφοίτων συμφώνησε ότι η πρώτη του εργασία ήταν συναφής με το πτυχίο του. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων βρίσκει συναφή εργασία

με το αντικείμενο των σπουδών του κατά την αρχική του είσοδο στην αγορά εργασίας. Ωστόσο υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό που διαφωνεί ή διαφωνεί κατά πολύ.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου	39,8%	24,0%	9,1%	7,7%	19,5%

Πίνακας 42. Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου

Οι απόφοιτοι που συμφωνούσαν περισσότερο με αυτό προερχόταν από τα τμήματα της Χημείας, Μουσικών Σπουδών, Οδοντιατρικής και Φαρμακευτικής. Στον αντίποδα, οι απόφοιτοι που συμφωνούσαν λιγότερο (χαμηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων) ανήκαν στα τμήματα Θεολογίας, Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών καθώς και Γεωλογίας.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	45%	34%	3%	14%	3%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	67%	6%	6%	6%	17%
Τμήμα Βιολογίας	25%	13%	13%	13%	38%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	22%	33%	22%	0%	22%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	67%	0%	0%	17%	17%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	25%	0%	25%	0%	50%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	53%	29%	6%	0%	12%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	50%	13%	0%	13%	25%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	71%	18%	0%	6%	6%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	25%	50%	0%	0%	25%
Τμήμα Θεολογίας	0%	25%	0%	0%	75%
Τμήμα Ιατρικής	71%	14%	7%	4%	4%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	20%	20%	20%	20%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	20%	13%	7%	7%	53%

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	0%	33%	0%	33%	33%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	33%	67%	0%	0%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	0%	13%	13%	13%	63%
Τμήμα Μαθηματικών	38%	25%	13%	6%	19%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	50%	50%	0%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	46%	22%	18%	6%	8%
Τμήμα Νοσηλευτικής	18%	27%	36%	0%	18%
Τμήμα Οδοντιατρικής	33%	67%	0%	0%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	22%	43%	13%	9%	13%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	54%	46%	0%	0%	0%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	5%	21%	0%	11%	63%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	100%	0%	0%	0%	0%
Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	25%	0%	25%	25%	25%
Τμήμα Φαρμακευτικής	71%	29%	0%	0%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	45%	10%	5%	10%	30%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	29%	14%	7%	7%	43%
Τμήμα Φυσικής	40%	30%	20%	10%	0%
Τμήμα Χημείας	67%	33%	0%	0%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	9%	27%	0%	27%	36%

Πίνακας 43. Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου ανά τμήμα

Στην ερώτηση σχετικά με το τι πτυχίο ήταν απαιτητό από τον/την τωρινό τους εργοδότη, το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι ήταν απαιτητό πτυχίο του τομέα τους χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση.

	Ποσοστό
Πτυχίο του τομέα μου χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση	30,6%
Πτυχίο του τομέα μου με συγκεκριμένη κατεύθυνση	25,7%
Πτυχίο του τομέα μου ή πτυχίο παρεμφερούς τομέα	17%
Οποιοδήποτε πτυχίο	11,6%

Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα.	4,4%
Κανένα Πτυχίο	10,6%

Πίνακας 44. Απαιτητό πτυχίο από εργοδότη

Σε επίπεδο τμημάτων το μικρότερο ποσοστό ετεροαπασχόλησης (**Δ= Οποιοδήποτε πτυχίο, Ε= Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα, ΣΤ'= Κανένα πτυχίο**) παρατηρείται στους αποφοίτους του τμήματος Φαρμακευτικής, Οδοντιατρικής, Μουσικών Σπουδών και Ιατρικής.

A=Πτυχίο του τομέα μου χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση, B=Πτυχίο του τομέα μου με συγκεκριμένη κατεύθυνση, Γ= Πτυχίο του τομέα μου ή πτυχίο παρεμφερούς τομέα, Δ= Οποιοδήποτε πτυχίο, Ε= Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα, ΣΤ'= Κανένα πτυχίο						
	A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ'
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	37%	48%	11%	4%	0%	0%
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	51%	16%	8%	11%	8%	5%
Τμήμα Βιολογίας	8%	33%	33%	8%	0%	17%
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	36%	36%	7%	0%	0%	21%
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	14%	43%	21%	0%	14%	7%
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	9%	36%	0%	18%	9%	27%
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	26%	38%	9%	12%	3%	12%
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	31%	0%	46%	23%	0%	0%
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	42%	39%	6%	6%	3%	6%
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	20%	40%	10%	10%	0%	20%
Τμήμα Θεολογίας	8%	0%	0%	31%	0%	62%
Τμήμα Ιατρικής	22%	71%	5%	0%	0%	2%
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10%	40%	0%	30%	10%	10%
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	14%	29%	11%	25%	7%	14%
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	13%	38%	0%	25%	13%	13%
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας	13%	19%	19%	19%	6%	25%
Τμήμα Μαθηματικών	29%	26%	19%	10%	3%	13%
Τμήμα Μουσικών Σπουδών	14%	71%	14%	0%	0%	0%
Τμήμα Νομικής	55%	33%	6%	3%	1%	2%
Τμήμα Νοσηλευτικής	48%	44%	4%	4%	0%	0%
Τμήμα Οδοντιατρικής	38%	57%	5%	0%	0%	0%
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	16%	55%	7%	11%	0%	11%
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	24%	21%	38%	0%	0%	17%
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	3%	13%	23%	36%	8%	18%
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	0%	17%	67%	0%	17%

Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Τμήμα Φαρμακευτικής	44%	39%	17%	0%	0%	0%
Τμήμα Φιλολογίας	17%	38%	19%	12%	4%	10%
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	20%	34%	17%	14%	9%	6%
Τμήμα Φυσικής	18%	45%	23%	9%	5%	0%
Τμήμα Χημείας	29%	35%	24%	12%	0%	0%
Τμήμα Ψυχολογίας	5%	37%	16%	16%	0%	26%
Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης	0%	17%	33%	17%	17%	17%

Πίνακας 45. Απαιτητό πτυχίο από εργοδότη (ανά τμήμα)

Επίσης παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ είναι ικανοποιημένοι από την εργασία τους σε ποσοστό άνω του 70% ενώ ένα μικρό ποσοστό 7,6% δηλώνει δυσαρεστημένο από την εργασία του.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος/η 2=δυσαρεστημένος/η, 1= πολύ δυσαρεστημένος/η					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από την εργασία	29,4%	42,2%	20,7%	6,4%	1,2%

Πίνακας 46. Ικανοποίηση από την εργασία

B.3.2 Άνεργοι

Όπως παρουσιάστηκε, το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται σε ποσοστό 19%. Παρότι το ποσοστό αυτό είναι σχετικά υψηλό η διάρκεια της ανεργίας είναι σχετικά μικρή για τους περισσότερους. Όμως υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς που είναι μακροχρόνια άνεργοι.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	70,5%
13-24 μήνες	15,8%
24+ μήνες	13,7%

Πίνακας 47. Χρόνος ανεργίας

Ως προς το βασικό λόγο της ανεργίας (στο ερώτημα μπορούν να δοθούν πολλαπλές απαντήσεις), η πλειοψηφία των αποφοίτων δήλωσε ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητα των σπουδών τους ενώ ο δεύτερος λόγος της ανεργίας σύμφωνα με τους απόφοιτους είναι ότι οι εργοδότες προτιμούν εργαζόμενους που έχουν μεγαλύτερη εμπειρία από τη δική τους.

	Ποσοστό
Δεν αναζητώ ενεργά εργασία	30,5%
Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μου	33,7%
Οι εργοδότες προσλαμβάνουν άτομα με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από μένα	4,2%
Οι εργοδότες προτιμούν εργαζόμενους που έχουν μεγαλύτερη εργασιακή εμπειρία από τη δική μου	31,6%

Πίνακας 48. Λόγοι ανεργίας

Όσον αφορά τον τρόπο αναζήτησης εργασίας (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) οι άνεργοι φαίνεται να αναζητούν σε μεγαλύτερο βαθμό εργασία μέσω ιστοσελίδων αναζήτησης εργασίας και γνωστών.

	Ποσοστό
Ιστοσελίδες αναζήτησης εργασίας	30,5%
Social Media	18,1%
Γραφεία ευρέσεως εργασίας	3,5%
ΟΑΕΔ	12,7%
Γραφείο διασύνδεσης	3,9%
Διδάσκοντες τμήματος	5,8%
Γνωστοί	21,6%
Άλλο	3,9%

Πίνακας 49. Τρόποι αναζήτησης εργασίας ανέργων

Στο ερώτημα αν οι άνεργοι έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν, 54,7% έδωσε θετική απάντηση ενώ 45,3% απάντησαν αρνητικά. Όσον αφορά την ιστορικότητα της εργασίας τους, το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων που έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν δήλωσε ότι έχει απασχοληθεί σε μια εργασία. Παρακάτω παρουσιάζεται ο πίνακας με την ιστορικότητα εργασίας των ανέργων.

	Ποσοστό
1 εργασία	30,8%
2 εργασίες	21,2%
3 εργασίες	26,9%
4 εργασίες	13,5%
5 εργασίες	1,9%
6 εργασίες	1,9%
7 εργασίες	1,9%
8 εργασίες	1,9%
9 εργασίες	1,9%

Πίνακας 50. Ιστορικότητα εργασίας ανέργων

Τέλος, στην πλειοψηφία τους οι άνεργοι οι οποίοι έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν δήλωσαν ότι ο χρόνος αναζήτησης για την πρώτη τους αμειβόμενη εργασία ήταν από 0-12 μήνες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	88,5%
13-24 μήνες	5,8%
24+ μήνες	5,8%

Πίνακας 51. Χρόνος αναζήτησης πρώτης αμειβόμενης εργασίας.

B.3.3 Δυνατότητες απασχόλησης.

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κύριες δυνατότητες απασχόλησης για τους αποφοίτους των 33 τμημάτων που συμπεριλαμβάνονται στη μελέτη.

- **Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Από την εμπειρία του Συμβούλου προκύπτει ότι οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται στην εκπαίδευση, στον τομέα του τουρισμού, τον δημόσιο τομέα καθώς και στην εξυπηρέτηση πελατών. Επιπλέον θα μπορούσαν να απασχοληθούν περαιτέρω στον τομέα των εκδόσεων, της μετάφρασης όπως επίσης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων.

Οι σπουδές της αγγλικής φιλολογίας παρέχουν στους αποφοίτους την εκπαιδευτική επάρκεια που απαιτείται έτσι ώστε οι απόφοιτοι να έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης. Επίσης, μπορούν να απασχοληθούν σε οργανισμούς πιστοποίησης επάρκειας της αγγλικής γλώσσας ως εξεταστές. Επιπλέον, μπορούν να ασχοληθούν στον τομέα του marketing, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων όπως και των μέσων μαζικής ενημέρωσης καθώς οι δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών της αγγλικής γλώσσας τους βοηθούν στο ευρύτερο κομμάτι της γραπτής και προφορικής επικοινωνίας που απαιτείται σε αυτούς τους τομείς. Επίσης, με την άριστη γνώση των αγγλικών ο απόφοιτος μπορεί να απασχοληθεί στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών όπως και στον τομέα των πωλήσεων καθώς για ορισμένες θέσεις απασχόλησης η γνώση της αγγλικής θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση. Ένας άλλος τομέας απασχόλησης για τους αποφοίτους της αγγλικής φιλολογίας είναι αυτός του τουρισμού όπου οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στην υποδοχή, σε τουριστικά γραφεία αλλά και ως ξεναγοί. Τέλος, οι απόφοιτοι της αγγλικής

φιλολογίας μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα της μετάφρασης κυρίως ως ελεύθεροι επαγγελματίες καθώς η υψηλού επιπέδου αγγλομάθεια και η κατάρτισή τους στη μετάφραση τους βοηθά να ασχοληθούν με αυτόν τον τομέα.

- **Τμήμα Βιολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι της βιολογίας μπορούν να απασχοληθούν στη δευτεροβάθμια/τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε ερευνητικούς οργανισμούς εντός των ιατρικών και βιολογικών επιστημών, σε φαρμακευτικές εταιρείες βοηθώντας στην ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών προϊόντων, σε ιδιωτικά/δημόσια νοσοκομεία όπως επίσης σε τομείς σχετιζόμενους με την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος, τη βιοπληροφορική και τη βιοιατρική τεχνολογία. Τέλος, θα μπορούν να απασχοληθούν σε μικροβιολογικά εργαστήρια ως αναλυτές καθώς και στο τμήμα πωλήσεων για εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο των διαγνωστικών ιατρικών προϊόντων.

- **Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος θα μπορούσαν να εργαστούν στην εκπαίδευση λόγω της εκπαιδευτικής επάρκειας που λαμβάνουν με το πτυχίο τους. Επίσης οι ευκαιρίες καριέρας ενός/μιας Γεωλόγου κυμαίνονται από περιβαλλοντικές υπηρεσίες που αφορούν την κλιματική αλλαγή και τους υδάτινους πόρους έως τη γεωτεχνική μηχανική και τις κατασκευές. Μέσω των επιστημονικών γνώσεων και της εξειδίκευσης που αποκτούν οι απόφοιτοι θα μπορούσαν να εργαστούν σε διάφορα ινστιτούτα και επιχειρήσεις στον τομέα της ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως επίσης σε πολεοδομικά γραφεία, μεταλλευτικές ή λατομικές επιχειρήσεις, εταιρίες τεχνικών έργων και γεωλογικών ερευνών. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν ως σύμβουλοι σε εταιρίες που ασχολούνται με την αποκατάσταση των υδάτινων πόρων, του εδάφους, του αέρα και των επικίνδυνων αποβλήτων. Παραδείγματα επαγγελματικής αποκατάστασης είναι το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου, το Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, το Εθνικό Αστεροσκοπείο, το Ινστιτούτο Ωκεανογραφικών και Αλιευτικών Ερευνών, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ινστιτούτο Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών.

- **Τμήμα Οικονομικών επιστημών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης αλλά και ως στελέχη ή σύμβουλοι σε δημόσιους οργανισμούς, σε ασφαλιστικά ή τραπεζικά ιδρύματα, σε ινστιτούτα ερευνών. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν στον ιδιωτικό τομέα – ανεξαρτήτου κλάδου- σε οικονομικές διευθύνσεις, σε τμήματα εφοδιαστικής αλυσίδας και αγορών, σε τμήματα πωλήσεων αλλά και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι γνώσεις που αποκτούν στους τομείς της οικονομικής επιστήμης, αλλά και σε συναφή πεδία με τα οικονομικά (π.χ., μαθηματικά, στατιστική) δίνει στους αποφοίτους της σχολής τη δυνατότητα να απασχοληθούν ως σύμβουλοι επιχειρήσεων, λογιστές, φοροτεχνικοί, ελεγκτές, οικονομικοί και επιχειρησιακοί αναλυτές, κοστολόγοι και buyers.

- **Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.**

Από την εμπειρία του Συμβούλου προκύπτει ότι οι απόφοιτοι του τμήματος θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως μεταφραστές, σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης, στην εξυπηρέτηση πελατών/call centers, στην εκπαίδευση, σε αεροπορικές εταιρίες ως εκπρόσωποι πωλήσεων, σε ινστιτούτα και διεθνείς οργανισμούς ως σύμβουλοι-ερευνητές, στον τομέα του τουρισμού ως υπάλληλοι υποδοχής και ξεναγοί καθώς και σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του εμπορίου ως στελέχη στα τμήματα εξαγωγών-πωλήσεων.

- **Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν την προσχολική ηλικία. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε κέντρα δημιουργικής απασχόλησης ή σε μεγάλες αλυσίδες ξενοδοχείων οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ψυχαγωγίας για παιδιά. Επίσης δύναται να απασχοληθούν σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς που έχουν ως κύριο σκοπό τη φροντίδα παιδιών που ανήκουν σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς και στην εξυπηρέτηση πελατών.

- **Τμήμα Θεολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Θεολογίας εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης, των πωλήσεων, στην εξυπηρέτηση πελατών, σε τμήματα εταιριών που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό, σε μη κυβερνητικούς και φιλανθρωπικούς οργανισμούς, ως υπάλληλοι σε βιβλιοθήκες, σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς επίσης και στον ξενοδοχειακό κλάδο ως υπάλληλοι υποδοχής. Αξίζει να εξεταστεί το ενδεχόμενο της απασχόλησης τους στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού.

- **Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας απασχολούνται ως καθηγητές στη ιδιωτική ή δημόσια εκπαίδευση, σε αρχαιολογικές υπηρεσίες, σε εφορείες αρχαιοτήτων, σε ταμεία Αρχαιολογικών Πόρων, σε εταιρείες αναστήλωσης μνημείων και συντήρησης καθώς και στο Υπουργείο Πολιτισμού. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε κέντρα ερευνών, σε υπηρεσίες αρχείων, πολιτιστικά ιδρύματα, σε μουσεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες κ.λπ. Τέλος, δύναται να απασχοληθούν σε εκδοτικούς οίκους, σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, στην εξυπηρέτηση πελατών και σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης εργάζονται ως εκπαιδευτικοί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επίσης οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν να απασχοληθούν σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, ως στελέχη διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, γραμματειακής υποστήριξης, πωλήσεων και marketing, ως coaches, αλλά και ως στελέχη σε εταιρίες συμβούλων.

- **Τμήμα Μαθηματικών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Μαθηματικών μπορούν να εργαστούν στην εκπαίδευση λόγω της εκπαιδευτικής επάρκειας που λαμβάνουν με το πτυχίο τους. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν στον τραπεζικό τομέα, στον τομέα της πληροφορικής, στο δημόσιο τομέα, σε εταιρίες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, σε εταιρίες συμβούλων καθώς και στο εμπόριο. Ο ολοένα και πιο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν τα big data στις

επιχειρήσεις επιτρέπει στους απόφοιτους του τμήματος των μαθηματικών να αναλάβουν εργασιακούς ρόλους ως αναλυτές δεδομένων (data analysts), μηχανικοί λογισμικού (software engineers), χρηματοοικονομικοί αναλυτές, αναλογιστές (actuaries), σύμβουλοι επιχειρήσεων (business consultants), στατιστικολόγοι, καθώς και ως στελέχη σε τμήματα επιχειρησιακής έρευνας (operational research) ή διακίνησης εμπορευμάτων (logistics and supply chain).

- **Τμήμα Φαρμακευτικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος φαρμακευτικής απασχολούνται τόσο σε φαρμακευτικές εταιρίες όσο και σε κλινικές, νοσοκομεία, ερευνητικά κέντρα καθώς επίσης και σε δημόσιους φορείς όπως ο ΕΟΦ ή άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας. Οι επιστημονικές γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι του τμήματος φαρμακευτικής τους δίνει τη δυνατότητα να εργάζονται ως φαρμακοποιοί σε ιδιωτικά φαρμακεία και σε φαρμακεία νοσοκομείων/κλινικών αλλά και ως επιστημονικό προσωπικό σε φαρμακευτικές εταιρίες σε τμήματα έρευνας και ανάπτυξης και φαρμακοεπαγρύπνησης. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα των πωλήσεων που αφορούν φαρμακευτικά προϊόντα.

- **Τμήμα Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται κυρίως στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Επιπλέον οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι του τμήματος Φιλολογίας και αφορούν την αναλυτική ικανότητα, την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, την κριτική σκέψη και τη μεταδοτικότητα τούς βοηθούν να απασχοληθούν στην εξυπηρέτηση πελατών, σε τμήματα πωλήσεων και marketing, ως διαχειριστές κοινωνικών δικτύων μιας εταιρίας ή οργανισμού, ως επιμελητές κειμένων, ως υποστηρικτικό προσωπικό σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης αλλά και ως στελέχη σε τμήματα ανθρώπινου δυναμικού.

- **Τμήμα Χημείας**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Χημείας απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης ως καθηγητές. Επίσης, δύναται να απασχολούνται ως χημικοί παραγωγής στη βιομηχανία, σε εταιρίες επεξεργασίας και παραγωγής χημικών προϊόντων όπως

εργοστάσια παραγωγής τροφίμων, ποτών, φαρμακευτικών προϊόντων, καλλυντικών, πλαστικών, λιπασμάτων, πετρελαίου κτλ.). Επιπλέον, μπορούν να εργάζονται ως βιοχημικοί στον τομέα της υγείας, ως ερευνητές σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα, σε εργαστήρια νοσοκομείων και κλινικών αλλά και στον τομέα του ποιοτικού ελέγχου. Τέλος μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα των πωλήσεων με ειδίκευση στην προώθηση εργαστηριακών οργάνων και αναλώσιμων υλικών καθώς και σε εταιρίες πιστοποίησης ISO.

- **Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν τη γαλλική γλώσσα. Επιπλέον δύναται να απασχολούνται σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς ως διερμηνείς. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης, στην εξυπηρέτηση πελατών αλλά και ως στελέχη εταιριών σε τμήματα εξαγωγών . Απόφοιτους του τμήματος συναντούμε επίσης στον τομέα των εκδόσεων, της μετάφρασης όπως επίσης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων. Ένας άλλος τομέας απασχόλησης για τους αποφοίτους του τμήματος γαλλικής φιλολογίας είναι αυτός του τουρισμού όπου οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στην υποδοχή, σε τουριστικά γραφεία αλλά και ως ξεναγοί. Τέλος οι απόφοιτοι έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες πρόσληψης σε διοικητικές θέσεις γαλλικών εταιριών στην Ελλάδα καθώς είναι γνωστό ότι οι γαλλικές εταιρείες αναζητούν γαλλομαθείς εργαζόμενους.

- **Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, ο τομέας της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε περιλαμβάνει τα μέσα ενημέρωσης διαδικτυακά και μη, τις δημόσιες σχέσεις, τον τομέα του marketing, τον τομέα της διαφήμισης, τον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού, τον καλλιτεχνικό και πολιτιστικό τομέα καθώς και τον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών.

Ενώ είναι αλήθεια ότι οι εφημερίδες και ορισμένα άλλα έντυπα μέσα έχουν δει μια απότομη πτώση, υπάρχει πάντα η ανάγκη για άτομα που μπορούν να γράφουν και να αναλύουν τις

ειδήσεις με αρκετές θέσεις να έχουν δημιουργηθεί σε διαδικτυακές πλατφόρμες. Επιπλέον στον τομέα των δημοσίων σχέσεων, της διαφήμισης, του μάρκετινγκ καθώς και της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού χρησιμοποιούνται πολλές δεξιότητες που αποκτήθηκαν στις σπουδές επικοινωνίας και μέσω μαζικής ενημέρωσης. Σε αυτούς τους τομείς οι απόφοιτοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες της γραπτής και προφορικής επικοινωνίας καθώς και τη δεξιότητα της επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων. Οι εργαζόμενοι που εργάζονται σε αυτούς τους τομείς συντάσσουν ετήσιες εκθέσεις, εκθέσεις και επιστολές σε πελάτες και μετόχους. Δημιουργούν επίσης ανακοινώσεις για τους εργαζόμενους των εταιρειών αυτών ως εσωτερική επικοινωνία. Μπορούν επίσης να δημιουργήσουν παρουσιάσεις πολυμέσων για το ευρύ κοινό και τους πελάτες, καθώς και να συνθέσουν μηνύματα προς τα μέσα ενημέρωσης για την ίδια την εταιρία.

- **Τμήμα Θεατρικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται στη μέση εκπαίδευση για την συστηματική διδασκαλία μαθημάτων θεατρικής παιδείας. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε θεατρικούς οργανισμούς (εθνικές σκηνές, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) ως δραματολόγοι, υπεύθυνοι καλλιτεχνικού προγραμματισμού, μεταφραστές και επιμελητές προγραμμάτων. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε πολιτιστικούς οργανισμούς και φορείς ως επιστημονικοί σύμβουλοι και υπεύθυνοι για θεατρικές εκπομπές, στον περιοδικό τύπο και σε εκδοτικούς οίκους ως κριτικοί ειδικευμένοι στο θέατρο. Δύναται επίσης να απασχοληθούν σε υπουργεία, νομαρχίες και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ως υπεύθυνοι θεατρικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Τέλος οι απόφοιτοι θα μπορούσαν να εργαστούν ως εκπαιδευτές «trainers» επαγγελματιών σε συμπεριφορικές δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η πειθώ κλπ.

- **Τμήμα Ιταλικών Σπουδών και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος ασχολούνται με τη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας στον ιδιωτικό τομέα (Κέντρα Ξένων Γλωσσών) και στο δημόσιο τομέα της εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, δημόσια Γυμνάσια). Επιπλέον, έχοντας αποκτήσει δεξιότητες όπως η γραπτή και προφορική επικοινωνία καθώς και η δυνατότητα παραγωγής επιχειρημάτων, έχουν όλα τα απαραίτητα εφόδια για την ενασχόληση σε θέσεις τμήματος του ανθρώπινου δυναμικού, γραμματειακής υποστήριξης, πωλήσεων

καθώς επίσης και στην εξυπηρέτηση πελατών. Επιπλέον η άριστη γνώση της ιταλικής γλώσσας τους επιτρέπει να εργάζονται ως μεταφραστές αλλά και στον τομέα του τουρισμού ως υπάλληλοι υποδοχής, ξεναγοί κτλ. Τέλος οι δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών μια ξένης γλώσσας, θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες σε ρόλους που αφορούν επιμελητές και δημιουργούς κειμένων (content writer) στον τομέα του μάρκετινγκ.

- **Τμήμα Μουσικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται σε διάφορους κλάδους, όπως η δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση (γενικά σχολεία, μουσικά σχολεία, ωδεία), σε επιστημονικά ερευνητικά κέντρα μουσικολογικής κατεύθυνσης, σε πολιτιστικούς φορείς και ιδρύματα, σε ορχήστρες, χορωδίες, μουσικά θέατρα, μουσικά σύνολα, στον τομέα της ηχοληψίας αλλά και ως σύμβουλοι πωλήσεων σε μουσικούς εκδοτικούς οίκους.

- **Τμήμα Νομικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται κυρίως ως δικηγόροι. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών, ασκούνται επί δεκαοκτώ μήνες είτε σε κάποιο δικηγορικό γραφείο ή σε εταιρεία, είτε σε κάποιον οργανισμό, αναλόγως τα ενδιαφέροντά τους. Επιπλέον μπορούν να ακολουθήσουν το δικαστικό κλάδο, ως δικαστές ή εισαγγελείς, μετά από φοίτηση στην Εθνική Σχολή Δικαστών. Επίσης μπορούν κατόπιν διαγωνισμού να απασχοληθούν ως διπλωμάτες ή ως συμβολαιογράφοι. Όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν ως νομικοί σύμβουλοι σε εταιρείες παροχής φορολογικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών αλλά και ως στελέχη σε τμήματα του ανθρώπινου δυναμικού.

- **Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν τη δημοτική εκπαίδευση. Επιπλέον μπορούν να απασχολούνται σε ξενοδοχειακές μονάδες στον τομέα της δημιουργικής απασχόλησης παιδιών. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε αποφοίτους του τμήματος αυτού σε Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (χαμόγελο του παιδιού, παιδικά χωριά SOS) , σε παιδικά μουσεία, σε εργαστήρια (μουσικά, εικαστικών) καθώς και σε κέντρα δημιουργικής

απασχόλησης. Επιπλέον οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν να απασχολούνται στον τομέα της εξυπηρέτησης πελάτων καθώς και σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, καθώς οι φοιτητές του τμήματος Πληροφορικής και Επικοινωνιών μαθαίνουν για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη συντήρηση και τη διαχείριση software και hardware λογισμικού, πολυμέσων και υπηρεσιών ενοποίησης συστημάτων, λόγω του κεντρικού ρόλου που διαδραματίζει η τεχνολογία σε όλους τους κλάδους, οι επαγγελματίες πληροφορικής έχουν και θα συνεχίσουν να έχουν μεγάλη ζήτηση σε κάθε τομέα της οικονομίας.

Οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν με τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και την προσφορά υπηρεσιών σε οργανικές μονάδες πληροφορικής, δικτύων, μηχανοργάνωσης και τεχνικών υπηρεσιών τόσο σε υπουργεία, δημόσιους οργανισμούς αλλά και επιχειρήσεις. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε επιχειρήσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στον τραπεζικό, ασφαλιστικό και ιατρικό τομέα, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στις εταιρείες παραγωγής και επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού, στις μεταφορές, τη ναυτιλία, τον τουρισμό, σε εταιρείες συμβούλων επιχειρήσεων και σε εταιρείες υψηλής τεχνολογίας.

- **Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται στην Εκπαίδευση στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης καθώς και τη Δημόσια Διοίκηση και τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Επίσης, μπορούν να απασχοληθούν σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς επίσης και στην εξυπηρέτηση πελατών. Επιπλέον, έχοντας αναπτύξει την ικανότητα της ενσυναίσθησης οι απόφοιτοι του τμήματος θα μπορούσαν να απασχοληθούν στην παροχή συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας (π.χ ιδρύματα εκκλησιαστικών οργανισμών, Μ.Κ.Ο και τοπικής αυτοδιοίκησης) καθώς και σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης και προσφύγων. Επιπρόσθετα, θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως συνεργάτες ιδιωτικών και δημόσιων φορέων του τουρισμού (π.χ. Υπουργείο Τουρισμού και Πολιτισμού) καθώς είναι σε θέση να αναδείξουν τη θρησκευτική και πολιτισμική

κληρονομιά της Ελλάδας. Τέλος, θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως στελέχη εκκλησιαστικών αρχείων και βιβλιοθηκών αλλά και ως υπάλληλοι εκδοτικών οίκων.

- **Φυσικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται ως εκπαιδευτικοί στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Επιπλέον απασχολούνται σε οργανισμούς που σχετίζονται με το περιβάλλον αλλά και ως σύμβουλοι σε εταιρίες και οργανισμούς σε θέματα τεχνολογίας και έρευνας. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε ερευνητικά κέντρα αλλά και σε βιομηχανίες που απασχολούν ερευνητικό προσωπικό για παραγωγή τεχνολογίας αιχμής. Πολλοί απόφοιτοι φυσικής εργάζονται σε ερευνητικούς ρόλους, σε πολλές διαφορετικές βιομηχανίες - συμπεριλαμβανομένης της αυτοκινητοβιομηχανίας και της αεροδιαστημικής βιομηχανίας, της άμυνας, της υγειονομικής περίθαλψης, της ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των υλικών, της τεχνολογίας καθώς και της πληροφορικής.

- **Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται ως καθηγητές γερμανικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον μπορούν να εργάζονται ως μεταφραστές/διερμηνείς σε μεταφραστικά γραφεία, εκδοτικές επιχειρήσεις, τράπεζες αλλά και ως στελέχη διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης. Επίσης απασχολούνται στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών και του τουρισμού όπου η γνώση γερμανικής γλώσσας κρίνεται ως προαπαιτούμενο. Τέλος, οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν στην προφορική και γραπτή επικοινωνία τους βοηθούν να εργαστούν στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας καθώς και των δημοσίων σχέσεων.

- **Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στον ευρύτερο τομέα του Αθλητισμού. Απασχολούνται στην πρωτοβάθμια/ δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και την ειδική αγωγή, σε αθλητικούς συλλόγους, σε πολιτιστικά σωματεία (χορευτικούς συλλόγους), γυμναστήρια, εξειδικευμένα εργαστήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, ξενοδοχειακές

μονάδες όπου παρέχεται η δυνατότητα άσκησης/άθλησης, κ.α. Επιπλέον, δύναται να απασχοληθούν σε κέντρα αποκατάστασης όπου σε συνεργασία με τις υπόλοιπες ειδικότητες του κέντρου, αναλαμβάνουν άτομα με μυοσκελετικά προβλήματα, περιπτώσεις αποκατάστασης αθλητικών τραυμάτων, αλλά και άτομα με χρόνιες παθήσεις. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν ως ιατρικοί επισκέπτες σε τμήματα πωλήσεων για εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο φαρμακευτικό κλάδο.

- **Τμήμα Ιατρικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος της Ιατρικής ανάλογα και με την ειδικότητά τους δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε νοσοκομεία, κλινικές, σε κέντρα υγείας, ως ελεύθεροι επαγγελματίες, σε κλινικές των τμημάτων Ιατρικής των πανεπιστημίων, σε ερευνητικά κέντρα, ασφαλιστικούς οργανισμούς, φαρμακευτικές εταιρίες καθώς και σε Μ.Κ.Ο (Γιατροί χωρίς Σύνορα, Γιατροί του Κόσμου κτλ.).

- **Τμήμα Νοσηλευτικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της υγείας. Οι απόφοιτοι του τμήματος Νοσηλευτικής ανάλογα με την εκπαίδευσή τους μπορούν να εργάζονται σε νοσοκομεία, κλινικές, κέντρα υγείας, ιατρεία, διαγνωστικά εργαστήρια και γηροκομεία. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν ως σχολικοί νοσηλευτές σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής ενώ μπορούν να εργαστούν και ως στελέχη διοικητικής υποστήριξης σε νοσοκομεία και μονάδες περίθαλψης. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα των πωλήσεων με ειδίκευση στην προώθηση ιατρικού εξοπλισμού.

- **Τμήμα Οδοντιατρικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Οδοντιατρικής εργάζονται είτε στον ιδιωτικό είτε στο δημόσιο τομέα. Πιο συγκεκριμένα εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες σε δικό τους προσωπικό οδοντιατρείο αλλά και ως οδοντίατροι σε δημόσιες υπηρεσίες– ασφαλιστικά ταμεία και ιδιωτικές κλινικές.

- **Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος δύναται να εργάζονται στο δημόσιο τομέα ως στελέχη σε υπουργεία, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς καθώς και στη νομαρχιακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Επιπλέον μπορούν να εργάζονται ως σύμβουλοι σε εταιρίες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών αλλά και ως στελέχη τμημάτων διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε αποφοίτους αυτού του τμήματος σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς καθώς επίσης σε εταιρίες διαφήμισης, μάρκετινγκ αλλά και στον τομέα των Μ.Μ.Ε. Τέλος, οι απόφοιτοι αυτού του τμήματος δύναται να καλύπτουν θέσεις γραμματειακής-διοικητικής υποστήριξης και εξυπηρέτησης πελατών.

- **Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται σε τομείς που σχετίζονται με τη ρωσική γλώσσα και τη γλωσσολογία, όπως η διπλωματία, οι πωλήσεις, το εμπόριο, η διαφήμιση, το μάρκετινγκ, η διδασκαλία γλωσσών, η διερμηνεία / μετάφραση αλλά και ο τουρισμός. Επιπλέον οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας εργάζονται στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση καθώς και σε κέντρα διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Επιπλέον, μπορούν να απασχολούνται στον τομέα των μεταφράσεων σε μεταφραστικά γραφεία και εκδοτικούς οίκους αλλά και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε τους αποφοίτους της σχολής στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών, στον τομέα της διαφήμισης, του τουρισμού αλλά και των Μ.Μ.Ε με τον ρόλο του επιμελητή κειμένου. Επίσης, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας μπορούν να απασχοληθούν ως καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως επιμελητές κειμένων, σε τμήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, στη

γραμματειακή υποστήριξη, ως υπάλληλοι γραφείου, στην εξυπηρέτηση πελατών καθώς επίσης και στον ξενοδοχειακό κλάδο ως υπάλληλοι υποδοχής.

- **Τμήμα Ψυχολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ψυχολογίας απασχολούνται στον τομέα της υγείας ως ψυχολόγοι- ψυχοθεραπευτές τόσο στο δημόσιο όσο και ιδιωτικό τομέα αλλά και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα της εκπαίδευσης σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής. Ένας απόφοιτος του τμήματος Ψυχολογίας μπορεί να απορροφηθεί σε διάφορους κοινωνικούς φορείς παροχής Υπηρεσιών όπως στις Δημοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις των Δήμων, όπου λειτουργούν γραφεία εύρεσης εργασίας και άλλες υπηρεσίες συμβουλευτικής στήριξης των δημοτών, τον Ο.Α.Ε.Δ. και άλλους φορείς στήριξης της απασχόλησης. Τέλος, πέρα από τις προοπτικές που αναφέρθηκαν, ένας πτυχιούχος Ψυχολογίας μπορεί να καλύψει θέσεις σε τομείς όπως η διαφήμιση, η επικοινωνία, το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και το μάρκετινγκ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'. Επιμόρφωση/εκπαιδευτικά προγράμματα.

Η συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου μάθησης επιλέχθηκε από το 34,6% των αποφοίτων ενώ το 65,4% δήλωσαν ότι δεν έχουν συμμετάσχει. Όσον αφορά τα εκπαιδευτικά σεμινάρια, το 45,4% δήλωσε ότι έχει συμμετάσχει σε τουλάχιστον 1 εκπαιδευτικό σεμινάριο ενώ το 54,6 δήλωσε ότι δεν έχει συμμετάσχει. Οι περισσότεροι, σε ποσοστό 41%, δήλωσαν ότι έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια που διεξαγόταν από ΚΕΔΙΒΙΜ.

	Ποσοστό
ΚΕΚ	4,4%
ΚΕΔΙΒΙΜ	41,0%
ΙΕΚ	3,1%
Επαγγελματικός Οργανισμός	9,3%
Διεθνείς φορείς εκπαίδευσης	16,7%
Άλλο	25,6%

Πίνακας 52. Φορέας διεξαγωγής σεμιναρίου

Το 83,8% έλαβε αναγνωρισμένη πιστοποίηση ενώ το υπόλοιπο 16,2% όχι. Όσον αφορά τις ώρες παρακολούθησης υπάρχει μεγάλη διασπορά από 3 μέχρι 4000 ώρες και μέσο όρο τις 331. Ο

κύριος λόγος παρακολούθησης του σεμιναρίου (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) ήταν η προσωπική επιθυμία για επαγγελματική εξέλιξη.

	Ποσοστό
Υποχρέωση από την Εργασία μου	6,8%
Προσωπική επιθυμία για επαγγελματική εξέλιξη	62,6%
Προσωπική επιθυμία για ατομικούς λόγους	27,8%
Άλλο	2,8%

Πίνακας 53. Λόγοι παρακολούθησης σεμιναρίου

Όσον αφορά το πεδίο σπουδών των σεμιναρίων το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συγκέντρωσε η επιστήμη της εκπαίδευσης. Παρακάτω, παρατίθεται ο πίνακας στον οποίο αποτυπώνονται τα ποσοστά συμμετοχής των αποφοίτων ανά πεδίο σπουδών (Λίστα πεδίων – UNESCO ISCED F 2013).

	Ποσοστό
Accounting and taxation	0,0%
Audio-visual techniques and media production	0,4%
Biochemistry	0,9%
Biology	1,8%
Chemistry	0,9%
Earth sciences	0,9%
Economics	3,1%
Education science	27,8%
Environmental sciences	0,0%
Finance, banking and insurance	0,9%
Fine arts	0,4%
History and archaeology	2,2%
Journalism and reporting	1,8%
Language acquisition	1,8%
Law	4,4%
Library, information and archival studies	0,0%
Literature and linguistics	3,5%
Management and administration	4,0%
Marketing and advertising	1,8%
Mathematics	0,9%

Music and performing arts	1,3%
Natural environments and wildlife	0,0%
Philosophy and ethics	0,0%
Physics	0,4%
Political sciences and civics	2,2%
Psychology	10,6%
Religion and theology	1,8%
Secretarial and office work	0,4%
Sociology and cultural studies	0,9%
Statistics	4,0%
Teacher training with subject specialization	13,7%
Teacher training without subject specialisation	1,3%
Training for pre-school teachers	0,9%
Wholesale and retail sales	0,0%
Work skills	5,3%

Πίνακας 54. Πεδίο σπουδών/σεμιναρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄. Σύνοψη

Οι απόφοιτοι είναι λίγο πάνω από τα δύο τρίτα γυναίκες. Ο μέσος όρος ηλικίας των αποφοίτων είναι τα 32,7 έτη, κατάγονται κατά συντριπτική πλειοψηφία από την Ελλάδα, όπου και διαμένουν, εκτός από ένα ποσοστό της τάξεως του 8,4% που διαμένει στο εξωτερικό. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που μένουν στην Ελλάδα διαμένουν στην Αττική. Επίσης, η συντριπτική πλειοψηφία έχει ως μητρική γλώσσα την ελληνική ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 9,4% δήλωσε δίγλωσσο κυρίως με την αγγλική ως δεύτερη μητρική γλώσσα. Το 2% των αποφοίτων δήλωσε ΑμεΑ.

Η πολύ μεγάλη τους πλειοψηφία αποφοίτησε με βαθμό πτυχίου Λίαν Καλώς.

Οι σπουδές χρηματοδοτήθηκαν κατά μεγάλη πλειοψηφία από την οικογένεια, με την επαγγελματική ενασχόληση να επικουρεί στη χρηματοδότηση στο ένα τρίτο των περιπτώσεων.

Οι υποψήφιοι στην πολύ μεγάλη τους πλειοψηφία εισήχθησαν σε τμήμα που ήταν μεταξύ των βασικών τους επιλογών. Κατά συνέπεια θα μπορούσε να προκύψει ότι τα τμήματα και οι σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών, τυγχάνουν υψηλής εκτίμησης από την πλευρά των υποψηφίων.

Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων δήλωσε ότι βρήκε το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών ενδιαφέρον. Φαίνεται λοιπόν ότι από τη μια ότι οι υποψήφιοι εισήχθησαν σε τμήματα

στα οποία οι ίδιοι είχαν προσωπικό ενδιαφέρον ενώ από την άλλη τα τμήματα μέσω του ενδιαφέροντος και ελκυστικού προγράμματος σπουδών αλλά και μέσω της μεθόδου διδασκαλίας των καθηγητών συνεισφέρουν με τη σειρά τους ώστε το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών να θεωρείται ενδιαφέρον από τους φοιτητές.

Επίσης, πάνω από τους μισούς θεώρησαν το πρόγραμμα ολοκληρωμένο σε σχέση με το αντικείμενο σπουδών. Οι απόφοιτοι θεωρούν ότι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι αυτό που παρέχει θεμελιώδεις γνώσεις του επιστημονικού αντικειμένου κατά τα πρώτα έτη, ενώ κατά τα τελευταία έτη παρέχεται η απαραίτητη εξειδίκευση σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που το πρόγραμμα προσφέρει. Επιπροσθέτως, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι αυτό που συνδέει τη θεωρία με την πράξη και οδηγεί τους απόφοιτους στην απόκτηση πρακτικής και εφαρμοσμένης γνώσης. Τέλος, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι ένα πρόγραμμα που παρέχει σύγχρονη και επικαιροποιημένη γνώση και συμβαδίζει με τις τρέχουσες κοινωνικό-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Οι απόφοιτοι θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης σε αυτούς τους τομείς.

Το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών θεωρείται υψηλό έως πολύ υψηλό από την πλειοψηφία με δυσκολότερα τα τμήματα της Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος, της Φαρμακευτικής, του τμήματος Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, των Μαθηματικών, του τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών καθώς και του τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κύριοι παράγοντες δυσκολίας των σπουδών είναι ο όγκος της ύλης και οι πληροφορίες που καλούνται να αφομοιώσουν οι φοιτητές, ενώ σε κάποιες εξ αυτών το επίπεδο δυσκολίας συσχετίζεται με το επιστημονικό αντικείμενο είτε λόγω της πολυπλοκότητάς του είτε λόγω της ανάγκης για βαθιά κατανόηση των εννοιών που το συνοδεύουν. Παρόλα αυτά οι απόφοιτοι θεωρούν ότι το υψηλό επίπεδο σπουδών συσχετίζεται με θετικά μαθησιακά αποτελέσματα όπως η απόκτηση υψηλών επιστημονικής γνώσεων, η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, η οργάνωση και ο προγραμματισμός καθώς και η καλλιέργεια μιας θετικής στάσης απέναντι στις δυσκολίες.

Επίσης, ένα σχετικά σημαντικό ποσοστό βρίσκει ότι το πρόγραμμα βοηθά την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, η αποδοχή νέων ιδεών και η αυτόνομη μάθηση, όμως σχετική υστέρηση εμφανίζεται όσον αφορά τη δεξιότητα της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες για την

επίλυση προβλημάτων και την αποτελεσματική χρήση τεχνολογικών εφαρμογών. Η διενέργεια εργαστηρίων σε μαθήματα που προσφέρονται από το πρόγραμμα με ταυτόχρονη ενσωμάτωση σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών θα βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπλέον, η ενίσχυση των δεξιοτήτων της προφορικής επικοινωνίας καθώς και της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική από τους απόφοιτους καθότι οι δεξιότητες αυτές θεωρούνται σημαντικές για ένα πλήθος θέσεων εργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο απαραίτητο κρίνεται να χρησιμοποιηθούν τρόποι που θα ενισχύσουν αυτές τις δεξιότητες. Η υποβολή και παρουσίαση εργασιών καθώς και η μεγαλύτερη διεπαφή του επιστημονικού αντικειμένου κάθε τμήματος με άλλα επιστημονικά αντικείμενα θα ενίσχυε τις παραπάνω δεξιότητες.

Τρεις στους πέντε απάντησαν ότι το πρόγραμμα που παρακολούθησαν περιλάμβανε μαθήματα και από άλλα τμήματα, με την πλειοψηφία να συμφωνεί ότι τα μαθήματα αυτά ήταν χρήσιμα. Το στοιχείο αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει τη δεξιότητα της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων.

Το ποσοστό ικανοποίησης των σπουδών είναι άνω του 70%, με παρόμοιο ποσοστό ικανοποίησης να προέρχεται από την απόκτηση επιστημονικής γνώσης ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (60%) είναι ικανοποιημένο από τις προσωπικές δεξιότητες που απέκτησε.

Οι μισοί από τους απόφοιτους απάντησαν θετικά στο αν οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκόμισαν από τις σπουδές τους, τούς βοήθησαν στο να μάθουν γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας τους και να είναι αποδοτικοί. Η απόκτηση εφαρμοσμένης γνώσης που θα προέρχεται από τη μεγαλύτερη σύνδεση μεταξύ θεωρίας και πράξης θα είχε μια θετική επίδραση στα παραπάνω αποτελέσματα.

Ένα ποσοστό χαμηλότερο από το 50% των αποφοίτων, συμφωνεί ότι οι γνώσεις και η εμπειρία που απέκτησαν από το αντικείμενο των σπουδών τούς βοήθησε να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία επιζητά περισσότερες πρακτικές γνώσεις για είσοδο στην αγορά εργασίας. Οι απόφοιτοι θεωρούν ότι η απόκτηση πρακτικών γνώσεων που θα τους βοηθούσε να προετοιμαστούν κατάλληλα κατά τη διαδικασία αίτησής τους σε θέσεις εργασίας, θα τους έκανε καλύτερους υποψήφιους στην αγορά και θα τους βοηθήσει να επιλεγθούν σε

θέσεις εργασίας. Όπως δήλωσαν χαρακτηριστικά, θεωρούν τις γνώσεις αυτές σημαντικές σε μεγάλο βαθμό.

Σχεδόν τα τρία τέταρτα των συμμετεχόντων θεώρησαν ότι δεν ενημερώθηκαν για τις επιλογές καριέρας κατά τη διάρκεια των σπουδών, ενώ οι απόφοιτοι που απαντήσανε θετικά ανέφεραν ότι η ενημέρωσή τους γινόταν μέσω των καθηγητών/ριών τους ή/και γνωστών. Οι καθηγητές φαίνεται να παρέχουν μια θεωρητική καθοδήγηση σχετικά με τους τομείς που μπορούν να απασχοληθούν οι πτυχιούχοι των τμημάτων του ΕΚΠΑ. Επιπλέον, αναφορά έγινε από απόφοιτους ορισμένων τμημάτων σχετικά με τη δυνατότητα ενημέρωσης που είχαν, η οποία αφορούσε τη διεξαγωγή της πρακτικής τους άσκησης. Όπως τόνισαν οι απόφοιτοι, μέσω του συστήματος ΑΤΛΑΣ είχαν τη δυνατότητα πληροφόρησης για ευκαιρίες και επιλογές που αφορούσαν την πρακτική τους άσκηση. Τέλος, κάποιοι από τους απόφοιτους ανέφεραν ότι κατά τα τελευταία έτη γίνεται μια πιο οργανωμένη και μεθοδική προσπάθεια όσον αφορά την ενημέρωσή τους για θέσεις εργασίας μέσω της γραμματείας των τμημάτων αλλά και του γραφείου διασύνδεσης, καθώς στις ιστοσελίδες των τμημάτων αναρτώνται θέσεις εργασίας όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν την αίτησή τους. Η αποτελεσματικότερη συνεργασία του γραφείου διασύνδεσης και των γραμματειών των τμημάτων θα μπορούσε να ενισχύσει το βαθμό ενημέρωσης των φοιτητών και των αποφοίτων για ευκαιρίες και επιλογές καριέρας.

Πάνω από τους μισούς απόφοιτους συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης. Η δυνατότητα πρακτικής άσκησης έδωσε την ευκαιρία σε φοιτητές να βρεθούν σε πραγματικό επιχειρηματικό και εργασιακό περιβάλλον, να διερευνήσουν τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα, να εφαρμόσουν στην πράξη τις θεωρητικές τους γνώσεις ενώ παράλληλα τους έφερε σε επαφή με φορείς που θα μπορούσαν να τους απορροφήσουν στην αγορά εργασίας.

Η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων έκανε μεταπτυχιακές σπουδές, κυρίως από επιστημονικό ενδιαφέρον και γιατί πίστευε ότι χρειαζόταν μεγαλύτερη εξειδίκευση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία. Πάνω από τους μισούς που πραγματοποίησαν μεταπτυχιακές σπουδές ακολούθησαν μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο ΕΚΠΑ, κυρίως λόγω του περιεχομένου του προγράμματος, με το διδακτικό προσωπικό να αποτελεί σημαντικό

παράγοντα ως προς την παραπάνω επιλογή. Η σύνδεση με την αγορά εργασίας ως λόγος πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών αναφέρεται πολύ λιγότερο.

Σχετικά με την απασχόληση, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (54,8%) απασχολούνται ως μισθωτοί πλήρους απασχόλησης ενώ ένα ποσοστό 14% απασχολείται με μερική απασχόληση. Ένας στους δέκα είναι ελεύθερος επαγγελματίας, 1,6% αυτοαπασχολείται σε δική του/της επιχείρηση και 1,2% αυτοαπασχολείται σε οικογενειακή επιχείρηση. Ένας στους πέντε σχεδόν είναι άνεργος. Κύριοι κλάδοι απασχόλησης είναι η εκπαίδευση, τα νομικά, και η υγεία.

Πάνω από τους μισούς δηλώνουν εισόδημα από την εργασία τους χαμηλότερο από 12.000€ το χρόνο.

Οι απόφοιτοι εργάζονται στην τρέχουσα εργασία τους κατά μέσο όρο 21,4 μήνες και στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι απόφοιτοι αναζήτησαν την τρέχουσα εργασία τους από 0-12 μήνες.

Ο κυριότερος τρόπος αναζήτησης εργασίας είναι μέσω γνωστών και ιστοσελίδων αναζήτησης εργασίας.

Σχεδόν τα δύο τρίτα των αποφοίτων συμφώνησε ότι η πρώτη τους εργασία ήταν συναφής του πτυχίου τους ενώ στην πλειοψηφία τους οι απόφοιτοι ανέφεραν ότι από τον τωρινό τους εργοδότη ήταν απαιτητό πτυχίο σχετικό με τον τομέα τους. Τέλος, σε ποσοστό άνω του 70% δήλωσαν ικανοποιημένοι από την εργασία τους.

Όσον αφορά τους άνεργους περισσότεροι από τους μισούς δήλωσαν ότι έχουν εργαστεί στο παρελθόν. Για την πλειοψηφία των ανέργων ο χρόνος αναζήτησης της εργασίας είναι από 0-12 μήνες. Όμως ένα σημαντικό ποσοστό 29,5% αναζητά εργασία από 13 έως και 24+ μήνες, άρα είναι μακροπρόθεσμοι άνεργοι. Ως πρώτος λόγος ανεργίας αναφέρεται ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας που αφορούν την ειδικότητα των σπουδών των ανέργων, ενώ ως δεύτερος αναφέρεται η μη ενεργή αναζήτηση εργασίας.

Αναφορικά με τα εκπαιδευτικά προγράμματα, λιγότεροι από τους μισούς επιμορφώνονται με σεμινάρια ή/και δια προγράμματα διά βίου μάθησης με τους περισσότερους από αυτούς να συμμετέχουν σε προγράμματα του τομέα της εκπαίδευσης αλλά και της ψυχολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. Συζήτηση

Συνολικά φαίνεται ότι τα περισσότερα τμήματα του ΕΚΠΑ ήταν μεταξύ των πέντε πρώτων επιλογών της πλειοψηφίας του δείγματος ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων βρήκε το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών τους ενδιαφέρον. Οι απόφοιτοι φαίνεται να θεωρούν το ΕΚΠΑ ένα Πανεπιστημιακό Ίδρυμα το οποίο διακρίνεται για την παροχή υψηλών επιστημονικών γνώσεων με τους απόφοιτους να μένουν ικανοποιημένοι από τις επιστημονικές γνώσεις που απέκτησαν σε ποσοστό άνω του 70%. Παράλληλα θεωρούν ότι το Ίδρυμα προσφέρει πλούσια και ελκυστικά προγράμματα σπουδών.

Ένα σημαντικό ποσοστό θα ήθελε το πρόγραμμα να είναι περισσότερο ολοκληρωμένο σε σχέση με το αντικείμενο σπουδών συνδέοντας σε μεγαλύτερο βαθμό τη θεωρία με την πράξη γεγονός που θα επέτρεπε την απόκτηση πιο εφαρμοσμένης γνώσης. Το παραπάνω εύρημα δηλώνει ότι οι απόφοιτοι θεωρούν ότι τα προγράμματα σπουδών να μην προσφέρουν την απαραίτητη θεωρητική επιστημονική γνώση όμως θα ήθελαν να υπάρχει ενίσχυση των πρακτικών γνώσεων που λαμβάνουν και αντιστοιχία αυτών με τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Η διενέργεια πρακτικής άσκηση κατά τη διάρκεια σπουδών θα βοηθούσε επίσης προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπροσθέτως, η ενσωμάτωση εργαστηριακών μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών με την κατάλληλη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών όπου αυτή δύναται, θα βοηθούσε τους φοιτητές να μετασχηματίσουν τη θεωρητική σε εφαρμοσμένη γνώση και να αναπτύξουν τη δεξιότητα της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των τεχνολογικών εφαρμογών.

Επίσης, η πλειοψηφία των αποφοίτων θεωρεί το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών υψηλό ή πολύ υψηλό με κύριους παράγοντες δυσκολίας να είναι ο όγκος της ύλης των μαθημάτων και σε κάποιες περιπτώσεις το ίδιο το αντικείμενο των σπουδών. Παρόλα αυτά, όπως προέκυψε και από το focus group, οι απόφοιτοι συσχετίζουν το υψηλό επίπεδο δυσκολίας σπουδών με θετικά μαθησιακά αποτελέσματα όπως είναι η απόκτηση επιστημονικών γνώσεων, η ανάπτυξη κριτικής σκέψης, η οργάνωση και ο προγραμματισμός, η αντοχή στην πίεση καθώς και η ενίσχυση της πεποίθησής τους ότι μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά.

Σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι θεωρούν ότι οι σπουδές τους αποτελούν μια καλή βάση για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας με την πλειοψηφία των αποφοίτων (συγκεκριμένα το

88,64%) να αναφέρει ότι βρήκε δουλειά μέσα στο πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση του και μάλιστα σε σχετικό με τις σπουδές του αντικείμενο (63,8%). Σημαντικό επίσης κρίνεται το γεγονός ότι σε ποσοστό 85% απαιτητό από τους τωρινούς εργοδότες των αποφοίτων ήταν πτυχίο του τομέα τους ή παρεμφερούς τομέα, στοιχείο που δείχνει ένα χαμηλό ποσοστό ετεροαπασχόλησης των αποφοίτων. Παρόλα αυτά, για τους απόφοιτους κάποιων τμημάτων παρατηρείται ένα υψηλότερο ποσοστό ετεροαπασχόλησης.

Ένα σχετικά σημαντικό ποσοστό βρίσκει ότι το πρόγραμμα που παρακολούθησε βοηθά την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, η αποδοχή νέων ιδεών και η αυτόνομη μάθηση, όμως σχετική υστέρηση εμφανίζεται στην χρήση τεχνολογικών εφαρμογών και της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες. Στο πλαίσιο της απασχολησιμότητας, ένας σημαντικός ρόλος των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι να αναπτύξει τις συμπεριφορικές δεξιότητες των αποφοίτων οι οποίες θα προωθήσουν αφενός την απασχολησιμότητα τους και από την άλλη θα διευκολύνουν την προσαρμογή τους στον χώρο εργασίας. Είναι σημαντικό οι απόφοιτοι να αποκτήσουν τόσο τις επιστημονικές γνώσεις αλλά και τις συμπεριφορικές δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να ενισχύσουν την ευελιξία τους στο χώρο εργασίας. Οι οργανισμοί στις μέρες μας αναζητούν άτομα που μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να συνεργάζονται αποτελεσματικά με τους άλλους, να σκέφτονται ανεξάρτητα και να συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων. Η έμφαση στις συμπεριφορικές δεξιότητες συνάδει άλλωστε και με μια ευρύτερη και πιο ανθρωπιστική θεώρηση του ρόλου της ανώτατης εκπαίδευσης.

Επίσης, από τα δεδομένα μας είδαμε ότι αρκετοί απόφοιτοι (67,4%) προχώρησαν σε μεταπτυχιακές σπουδές κυρίως λόγω του επιστημονικού τους ενδιαφέροντος για το αντικείμενο σπουδών καθώς και για την απόκτηση μεγαλύτερης εξειδίκευσης η οποία θα τους βοηθούσε στη μετέπειτα καριέρα τους. Από όσους ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές, πάνω από τους μισούς επέλεξαν το ΕΚΠΑ λόγω του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών αλλά και των διδασκόντων.

Όσον αφορά την απόκτηση πρακτικών γνώσεων σχετικά με μεθόδους και εργαλεία ώστε οι απόφοιτοι να είναι καλύτεροι υποψήφιοι στην αγορά εργασίας, οι απόφοιτοι φαίνεται να επιζητούν περισσότερες πρακτικές γνώσεις. Σε αυτή τη βάση το πανεπιστήμιο θα μπορούσε να ενισχύσει τις υπηρεσίες οι οποίες θα βοηθούσαν τους υποψηφίους σχετικά με τη δόμηση του

βιογραφικού τους και συνοδευτικής επιστολής, τη διεξαγωγή συνεντεύξεων προσομοίωσης, τη χρησιμοποίηση των κοινωνικών δικτύων (π.χ. linkedin) ως εργαλεία marketing, αλλά και την επαφή τους με μεθόδους και εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τις εταιρίες για την επιλογή και αξιολόγηση προσωπικού. Η διαδικασία της επιλογής των υποψηφίων στην αγορά εργασίας συνεχώς εξελίσσεται και κατά συνέπεια οι απόφοιτοι θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις μεθόδους αυτές ώστε να προετοιμάσουν τα μελλοντικά τους βήματα.

Επίσης, οι απόφοιτοι θα ήθελαν περισσότερη καθοδήγηση αναφορικά με τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και πιο άμεση και πλούσια πληροφόρηση σχετικά με τις ευκαιρίες καριέρας. Το γραφείο διασύνδεσης θα μπορούσε να ενισχύσει τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού οι οποίες θα παρέχουν στους φοιτητές και τους αποφοίτους τα εργαλεία και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να ξεκινήσουν επιτυχημένες αναζητήσεις εργασίας που θα οδηγήσουν σε ικανοποιητική σταδιοδρομία. Τέλος, δράσεις όπως η διοργάνωση «Ημερών Καριέρας» αλλά και η ανάπτυξη του συλλόγου αποφοίτων θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη σύνδεση των αποφοίτων του ΕΚΠΑ με την αγορά εργασίας.

Παρατηρήσεις.

Όπως κάθε μελέτη, έτσι και η συγκεκριμένη μελέτη έχει τους δικούς της περιορισμούς. Το μέγιστο πλήθος των συμμετεχόντων που μπορούσαμε ορίσουμε ως δείγμα αυτής της μελέτης ήταν N=500. Σκοπός μας ήταν να διατηρήσουμε την αναλογία των αποφοίτων κάθε τμήματος ως προς τον συνολικό πληθυσμό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα κάποια τμήματα (βλ. Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας) να εκπροσωπούνται με σχετικά χαμηλό αριθμό συμμετεχόντων γεγονός που δεν μας επιτρέπει να προχωρήσουμε στην εξαγωγή ευρέων συμπερασμάτων για τα συγκεκριμένα τμήματα. Για την πλήρη και αναλυτικότερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων των συγκεκριμένων τμημάτων μπορεί κάποιος/α να λάβει υπόψιν τις αντίστοιχες τμηματικές μελέτες.

Πηγές:

- 1) <https://tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>
- 2) https://eures.ec.europa.eu/living-and-working/labour-market-information/labour-market-information-greece_en
- 3) https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-greece-2023_c5f11cd5-en
- 4) <https://www.statistics.gr/en/statistics/-/publication/SJO02/->
- 5) Menon, M. E., Argyropoulou, E., & Stylianou, A. (2018). Managing the link between higher education and the labour market: perceptions of graduates in Greece and Cyprus. Tertiary Education and Management, 1–13. doi:10.1080/13583883.2018.1444195 10.1080/13583883.2018.1444195